415/ /008 0009490000MMM
LÄÄKSO SIRKKA MMM
STURENKATU 9A2
00510 HELSINKI 51

TUNTURILATU

N:o 2/1998

TUNTURILADUN I KEVÄTPÄIVÄT JA KEVÄTKOKOUS

Karttulassa Marjakartano Hussolassa 21.-23.3.1998

Tsietsa sai tehtäväkseen järjestää TL:n ensimmäiset kevätpäivät ja niiden yhteydessä pidettävän kevätkokouksen. Pitopaikaksi valittiin vanha tuttu Marjakartano Hussola Karttulassa. Samassa paikassa järjestimme talvipäivät kolme vuotta aiemmin.

Vieraita alkoi saapua jo myöhään perjantai-iltana ja lauantaita vasten yöllä. Pakkasesta huolimatta monet majoittuivat ulkosalle omiin telttoihin. Avajaisseremoniat olivat lyhyet; TL:n *viirinnoston jälkeen puheenjohtajamme* Eero Lammi toivotti kaikki tervetulleiksi ja lopuksi lauloimme yhdessä synnyinmaan laulun.

Aurinkoinen sää houkutteli lauantaiaamupäivänä ihmiset ulos laduille ja järven jäälle hiihtelemään. Monet etelästä tulleet vieraat ihastelivat hiihtokeliä. Omalla kotipaikkakunnalla sellaisesta ei ollut päässyt nauttimaan.

Ennen kevätkokousta juotiin kokouskahvit, jossa yhteydessä pieksämäkeläinen toimittaja Ahti Koskinen esitteli kirjaansa Kutturan Jounista. Kevätkokouksessa puheenjohtajana toimi Lammin Eero ja sihteerinä Maulan Marita. Kokous meni läpi jouhevasti. Kokousväellä ei ollut isompia kysymyksiä käsiteltävistä asioista, tehtiin vain pieniä stilisointeja.

Pian kokouksen jälkeen avattiin Punjun Pirjon kumppaneineen tekemä luontolatu. Ladun varrella oli rastitettavia kysymyksiä ja joka kysymyspaperissa joku savolainen sutkaus. Ne osaltaan herättivät keskustelua savolaisuudesta. Totesihan Eero jo tervetulotoivotuksessaan, että savolaisten kanssa keskustellessa asian ymmärtäminen jää kuulijan vastuulle! Lauantai-iltapäivällä oli vielä mahdollisuus saada opastusta suksien voitelussa tai jopa laitattaa omat sukset priimakuntoon. Luontoladun tulokset ja oikeat vastaukset ovat toisaalla tässä lehdessä.

Illan hämärtyessä kokoonnuimme saunomisen jälkeen viettämään iltaa yhdessä. Yhteislaulua säesti pelimannikaksikko Aimo Heiskanen ja Ari Pasanen.

Portti Hussolaan. © Eero Lammi

Luontoladun palkintojenjakoa odoteltaessa. © Eero Lammi

Kerhojen välisen luontovisan tulokset ovat myös toisaalla. Asikaisen Kalevi näytti ottamiaan luontodioja, jotka kilpailijoiden tuli tunnistaa. Arpajaisissa isännöi Pirisen Esko ja kukin voittaja oli onnettarena vuorollaan. Arpajaisvoitoissa oli monien tsietsalaisten itse tekemiä tuotteita: puuhun veistetty kala, itse ainoitettu verkko, käsitöitä, kauhoja, puukkoja, leivonnaisia jne. Monenlaista taitajaa joukossamme näemmä on. Lopuksi vielä laulettiin ja pantiin jalalla koreasti ennen kotaan siirtymistä. Kodalla savolaiset vääräleuat intoutuivat kertomaan vitsejä, mihin kauempaakin tulleet vieraat yhtyivät. Nauraa piti, mutta jäi vielä tovi aikaa yhteislauluillekin.

Sunnuntaiaamu alkoi yhteisellä hartaushetkellä. Pastori Eero Heikkilä piti aamunavauksen. Sen jälkeen liikuntalääketieteen tohtori Hannu Litmanen kertoi liikunnan merkityksestä terveydelle. Ja miten se oli se seksin ja liikunnan yhteys, että neiti-ihmisen kannattaa pikemminkin kiinnostua palloilijoista kuin maratoonareista. Tämäkään oppi ei mennyt ohi, sillä olin kuulevinani joidenkin miespuolisten osallistujien harkitsevan liikuntamuodon vaihtoa. Ennen loppumuodollisuuksia jaettiin vielä luontoladun palkinnot.

Aurinkoinen sää jatkui vielä, kun päivät todettiin päättyneiksi, toivoteltiin itsekullekin hyvää kotimatkaa, viiri laskettiin ja luovutettiin tulevien yhteisten päivien järjestäjille.

Marjakartanon isäntäväki Tuula ja Pertti Husso perheineen hoitivat onnistuneesti ruokailun ja muut päivien tarvitsemat järjestelyt. Osallistujia oli kaikkiaan vähän vajaat sata. Sopivasti tiloihin nähden, vaikka toki enemmänkin olisimme vastaanottaneet. Toivoaksemme vieraat olivat tyytyväisiä. Ainakin sää suosi kevätpäiviä ja kaiken lisäksi iltayöstä saimme ihailla revontuliakin.

Kaikille vieraillemme kiitokset käynnistä ja mukavaa kevättä!

Teksti **Aune**
Kuvat **Eero**

Puheenjohtajan tähdenvälit

Yhdistyksemme ensimmäiset kevätpäivät vietimme yli 70 hengen voimin maaliskuisen aurinkoisen sään vallitessa Karttulassa Hussolan marjatilalla. Tsietsalaiset olivat lyhyestä varoitusajasta huolimatta luoneet meille hyvin onnistuneen ja miellyttävän viikonlopun paikan- ja ohjelman valinnoillaan. Päiviin sisältynyt kevätkokous käsitteli johtokunnan edellisen vuoden toiminnat, hyväksyen toiminta*kertomuksen ja tilinpäätöksen.*

Luontoladulta saimme asia- ja savolaestakkii tietoo pohtiessamme sen visaisia kysymyksiä. Sunnuntaina aamun avauksessa ja liikuntatietoiskussa saimme elämänlaatuamme parantavia neuvoja matkaevääksemme. Parhaimmat kiitokseni teille tsietsalaiset kevätpäivien järjestämisestä.

☆

Kuluvana vuonna yhdistykseemme on liittynyt runsaasti uusia jäseniä. Kehityksen suunta on oikea ja siihen on merkittävästi vaikuttanut tiedotuksen lisääminen eri tilaisuuksissa sekä yhdistyksemme käytännön toiminnan esittely, jolloin luonnossa tapahtuvasta liikunnasta ja retkeilystä kiinnostuneet ihmiset ovat voineet tehdä valintansa. Tervetuloa vain joukkoomme, uudet jäsenet. Suuri jäsenmäärä ei kuitenkaan yksin ole yhdistyksemme voimavara, vaan sen henkinen valmius, joka voidaan saavuttaa koulutuksen ja retkitaitojen harjoittelemisen avulla sekä omaksumalla se henki, joka ylläpitää yhteenkuulumisen tunnetta yhdistyksessämme. Se on meille jokaiselle haaste, jota kannattaa viljellä.

☆

Maaliskuun lopulla vihittiin Inarissa Siida, Inarin saamelaismuseo ja Metsähallituksen Ylä-Lapin luontokeskus, käyttöönsä. Tämä kauan kaivattu museohanke, nyt toteutuneena, täyttää merkittävän aukon perinteikkään saamelaiskulttuurin esittelemisessä ja tiedottamisessa pohjoisen alkuperäiskansan elämästä, joiden "palkisilla" mekin niin usein käymme virkistäytymässä. Siidan pysyvä ja vaihtuvat näyttelyt auttavat meitä osaltaan omaksumaan tavan elää pohjoisen herkästi haavoittuvan luonnon ehdoilla siellä liikkuessamme.

Luontokeskuksesta saamme myös tietoa paikallisista retkiolosuhteista. Ulkomuseo puolestaan antaa selvän kuvan saamelaisten entisaikojen asumistavoista ja elämästä nykypäivinäkin. Siida palvelee varsin elävästi niin retkeilijöitä kuin matkailijoitakin myötävaikuttaen tämän alkuperäiskulttuurin ja luonnon tasapainoiseen ymmärtämiseen.

☆

Tulevana kesänäkin meillä on lukuisia mahdollisuuksia osallistua erilaisiin latuväen tilaisuuksiin ja kokea yhdessäolon rikastuttava vaikutus. Hyvää kesää teille tunturilatulaiset ulkoilun ja muiden askareittenne parissa.

Kyösti Lamminjoki

Operaation onnistunut päätös. Vappu kakkupöydän ääressä Helsingin rautatieaseman laituritasanteella. © Kyösti Lamminjoki

Valokuvauskilpailun tulokset seuraavassa numerossa

Julistimme lehtemme numerossa 1/1998 suuren valokuvauskilpailun, jonka tulokset lupasimme julkistaa tässä numerossa. Arvosteluraadin kokoontuminen on nyt kuitenkin lykkääntynyt työkiireiden ja Lapin keväthankien vuoksi sen verran, että joudumme siirtämään tulosten julkistamisen lehtemme seuraavaan numeroon.

Osanottajille tiedotamme toki kilpailun tuloksista huomattavasti aiemmin eli heti niiden ratkettua, ja palkinnot lähetetään voittajille viivytyksettä.

Pyydämme siis hieman kärsivillisyyttä sekä kilpailijoilta että muilta lukijoiltamme. Kiitokset jo tässä vaiheessa osanottajille monista hienoista kuvista, joita saamme joukolla ihailla lehtemme tulevista numeroista!

Etiäisiä, haltijoita vai suojelusenkeleitä

Tämä tapahtui kauan sitten, jolloin, muka, Lappi oli vielä Lappi ja erämaa oli erämaa. Ei ollut moottorikelkkoja eikä kännyköitä. Todellisuudessa kaira ei ollut paljoakaan muuttunut, ihmiset ja välineet ovat vain muuttuneet

Minulla oli noina aikoina tapana ennen kevään kilpailukautta suorittaa parin viikon tyhjennysharjoitus vaeltamalla tuntureilla. Karttana oli 1:100000 taloudellinen. Laavu ja makuupussi olivat USA:n armeijan ylijäämästöstä. Ahkion olivat Ivalon puusepät tehneet. Lisävarusteina talvikalastusvälineet ja vaelluskaverina uskollinen suomenpystykorvauros Musse, luokkansa voittaja.

Vaellus sujui hyvin, aurinko paistoi, elämä oli juhlaa. Eräänä iltana asennolla tuli mieleeni Kolttien vanha kammi Suomun laajentumassa. Ajattelin käydä katsomassa, jos se vielä on paikallaan. Samalla voisin kokeilla ottaisiko täky ja saisi isoja taimenia ja tammukoita.

Aamulla herätessäni oli ilma lämmennyt plussan puolelle ja uutta lunta oli satanut 10 cm. Keli tulisi olemaan raskas. Tein reittisuunnitelman, Pientä puronvartta laajentuman yläjuoksun puolelle, siitä järveä pitkin itään, alajuoksun suuntaan. Puroa seuratessani ja kalaonnea toivoessani aika kului yllättävän nopeasti, kun kelikin oli hidas. Alkoi hämärtää ja voimatkin alkoivat ehtyä. Pidettyäni tarpeellisen lepohetken päätin kuitenkin jatkaa perille.

Arvioni perusteella olin hyvin lähellä järveä. Tuli yllättäen ihmeellinen olo. Olisin ikään kuin kuullut jonkun sanovan: "Jouko nyt asennolle. Heti! ". Pysähdyin, katsoin ympärilleni. Edessäni oli pieni suppa, vierellä kaksi, kolme keloa. Pystytin laavun, tein havuvuoteen ja hyvän kolmen pöllin rakotulen. Syötyäni ja ruokittuani Mussen nukuin aamuun asti. Herättyäni ja aamuaskareet suoritettuani jatkoin matkaa. Ihmeekseni Suomu olikin ihan vieressä. Harmittelin, jos olisin illalla jaksanut vielä viisi minuuttia olisin ollut perillä.

Jäälle tullessani katsoin järvelle päin. Näin siellä tummaa, - sehän oli sula! Palasin rannalle. Kiitin sydämessäni yläkerran isäntää ja kaikkia Lapin ja kairan haltioita. Jos olisin jaksanut illalla pimeässä vielä sen viisi minuuttia, en olisi tässä nyt kirjoittamassa.

Jouko

OPERAATIO "Tunturiladun ikäinenkään ei pääse meitä karkuun"

Saatuamme tietää, että kohdehenkilö ei olisi tavoitettavissa silloin, kun se erittäin painavista syistä olisi tarpeen, ja varsinkin kun saimme tietoa, että hän oli poistunut "maasta", perustimme jäljitysyksikön selvittämään hänen olinpaikkansa ja suunnittelemaan ylläkköä hänen tavoittamisekseen.

Koska tiedustelut oli suoritettava hienovaraisesti hälyä välttäen perustimme operatiivisen johdon tukikohdan Jämsän kaupungin Hassi-nimisessä kylässä sijaitsevan entisen osuuskaupan saunakamariin. Sieltä käsin toimien uskoimme onnistuvamme tehtävässämme. Jouduimme tukeutumaan kohteemme lähihenkilöihin ja hänen ystäviinsä painottaen koko ajan asian luottamuksellisuutta päästäksemme aiottuun päämääräämme. Keräämiemme tietojen analysoinnin jälkeen kävi ilmeiseksi, että henkilömme tulisi lapinretkeilijäksi naamioituneena sunnuntaina 1.3. 1998 kello 06.58 tulevalla junalla Helsinkiin, jonka vuoksi keskitimme toimintamme rautatieasemalle. Pasilan asemalle oli lähetetty rynnäkköryhmä estämään kohdehenkilön mahdollinen poistuminen junasta siellä.

Asemalle katoimme juhlapöydän tykötarpeineen ja tunsimme onnistuneemme, kun Pasilasta tuli tieto, että henkilömme ei ollut poistunut siellä junasta, joka samanaikaisesti saapuikin määränpäähänsä. Sopimuksen mukaisesti rynnäkköryhmä tuli seuraavalla junalla kohtaamispaikalle.

Hanuri- ja huilumusiikin säestyksellä saatoimmekin kohdehenkilömme, 50-vuotisjuhlamatkaltaan Lapista palanneen VAPPU HIETALAN, katetun pöydän ääreen laituritasanteen nurkkaukseen, Runoin ja musiikkiesityksin sekä pienin lahjoin - asemalla liikkuvien ihmisten hämmästellessä - onnittelimme Vappua lämpimästi merkkipäivänsä johdosta.

Vappu on toiminut Tunturiladussa 1973 alkaen ahkerana kavtsilaisena ja lukuisissa Tunturiladun luottamustehtävissä mm. johtokunnan jäsenenä, taloudenhoitajana, tilintarkastajana ja Koulutustoimikunnassa. Hän on junaillut ja ideoinut suuritöisiä tapahtumia kuten Saamelaiskäsityötapahtuman Helsingissä. Lukuisat Tunturiladun yleiset kokoukset ja tilaisuuksien juonnot ovat sujuneet Vapun johdolla kitkattomasti.

Kaiken ylläolevan lisäksi Vappu on vuosittain ehtinyt retkeilemään Lapissa ja ilahduttamaan meitä käsityötaidoillaan - ristipistoin tehdyin nimikoinnein.

VAPPU, vielä kerran lämpimät onnittelumme Sinulle merkkipäiväsi johdosta.

Kösä

LUONTOLADUN TULOKSET

Kauniissa aurinkoisessa säässä kirmasivat tunturilatulaiset kevätkokouksen jälkeen luontoladulle. Matka oli sopiva ja kysymykset helpot, vaikkakin Pohjois-Savon maakuntakukka (pihlaja) ja merimiessolmu aiheuttivat joillekin päänvaivaa. Savon murresanojakin kysyttiin ja "kakunkatkiima" (leivän loppuminen) oli monelle kova pala suomennettavaksi.

Osallistujia luontoladulla oli 42 ja täysin oikein vastanneita yksi kappale. Mottona kaikille: "– Elähän hättäile, toppuuta vähän. Kyllä tämä tästä vielä sukkeoutuu."

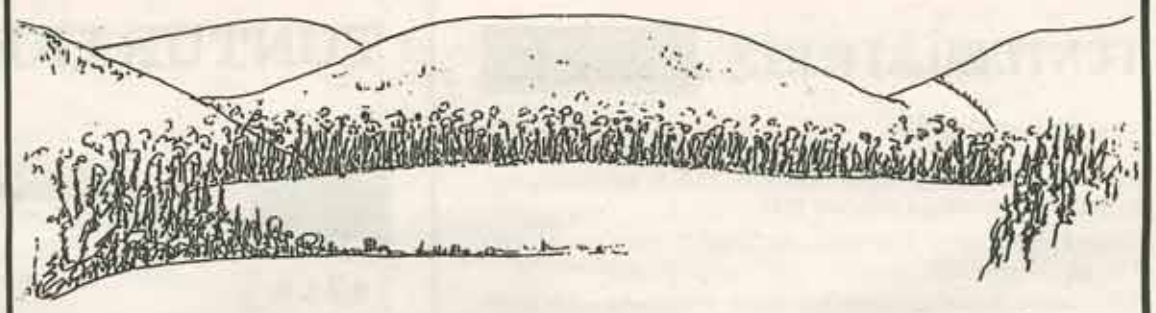
Luontoladun hiihtäjiä tervehti kaksi laulujoutsenta ylilennolla ja torvien toitotuksella. Palkintojen jako tapahtui hienossa lumilinnassa, jossa tehtävistä vielä tuumailtiin ja oikeista vastauksista vängättiin. Kiitokset osallistujille!

Tulokset: 1. Sinikka Holopainen Ovtsi 10 pistettä, 2. Marita Maula Kavtsi 8 pistettä, 3. Jorma Alapuranen Kavtsi 8 pistettä, (14 kpl 7 pistettä)

LUONTOVISAN TULOKSET

Illan pimetessä oli mukava siirtyä kuvien pariin. Kalevi Asikainen näytti itse ottamiaan luontodioja, joista piti tietää mitä kuva esittää. Kerhoja pyydettiin kokoamaan kolmehenkiset joukkueet ja nopein "huutaja", sai vastata. Kukat, perhoset, sienet ja käävät tunnettiin aika hyvin, mutta tuntureiden silhuetit jäivät tunnistamatta. Täytyy sanoa, että vain nopeimmat voittivat ja kisan 1.oli KAVTSI 26 pistettä, 2.KOLBMA 14 pistettä ja 3. OVTSI 12 pistettä. Diat olivat tosi hyviä ja niitä olisi katsellut pidempäänkin, mutta jalallakin piti koittaa (=kiire tanssimaan).

Pirjo

Tunturihotelli Vuontispirtti

sijaitsee Pallas-Ounastunturin kansallispuiston kauniissa maisemissa, tunturin juurella.

Oli kevät tai kesä, syksy tai talvi, aina kannattaa tulla *meille aamupalalle*, päivälliselle tai a´la Carte annokselle. Tai vaikkapa saunaan.

- AAMUPALA 30,-
- PÄIVÄLLINEN 65,-
- SAUNA 15,-/hlö, tilaussauna 75,-/tunti

Hotellimajoitus 2 hh-huoneessa aamupalalla alkaen 190,-/vrk/hlö, mökissä ja solussa vielä edullisemmin

TERVETULOA, palvelemme Teitä ilolla!

TUNTURIHOTELLI VUONTISPIRTTI

puh. 016-537 356, fax 016-537 396

TSIETSALAISET Susikyrössä, 23.-29.03.98

Jälleen koitti odotettu Susikyrön hiihtelyviikko Tsietsalaisille. Vieläpä löytyi tarmoa ja innostunutta henkistä valmiutta, vaikka kevätpäivät järjestelyineen ottikin oman veronsa. Startti yhteiskuljetukseen liikahti Kuopiosta klo 08.00, jolloin mukaan tuli Karttulasta ja Kuopiosta iloisia tunturilatulaisia.

Seuraava pysähtyminen Siilinjärvellä 08.30. ja bussin suunta kohti Iisalmea,josta otimme kyytiin viimeiset Susikyröön hiihtelevät. Kellon osoittaessa 09.35 keula kohti pohjoista. Iloinen mieli ja odotuksen tunteet tulevasta viikosta täytti bussin kokonaan. Kyllä olikin tilaa mitä käyttää, koska bussi oli viisikymmenpaikkainen ja meitä vain viisitoista.

Matka jatkui ilman kommelluksia, välillä tosin tankkasimme itsemme ja tällöin tarjoutui kuljettajallekin lakisääteiset tauot. Muonion jälkeen mieliin palasi monelle viime talven kokemukset hiihtoviikosta, jolloin saavuimme pimeässä Susikyröön eikä hangella ollut hiiren hyppyäkään, näin väitettin. Mitäpä lienevät nähneet pimeässä. Ei muuta kuin otettiin lapiot esille ja ne työskentelemään seitsemänkymmentäsenttiä paksussa lumessa. Nyt oli vielä valoisuutta jäljellä, kun käännyimme Susikyrön tielle.

Bussin kuljettaja arveli, ettei tätä tietä ole tarkoitettu bussilla ajettavaksi. Perusteet oli jokaisen matkalaisen todettavissa, kun aurauspenkat raapivat bussin kylkiä. Kuljettajan taitavuus ratkaisi meidän eduksi. Purkaus alkoi klo 19.30. Tsietsan pj. Eero oli saapunut jo aiemmin kärkijoukkoineen Susikyröön ja he olivat valmistaneet myöhemmin saapuville lämpöiset ja huolletut tilat. Olihan se ruhtinaallista matkustamisen jälkeen saapua valmiille, kiitokset kärkijoukolle. Henkilöille jotka olivat ensimmäistä kertaa mukana kokemassa Susikyrön hengen mukaista hiihtoviikkoa, tuotti majoittumisen myötään tuoma myllerrys varmaankin ikimuistoiset kokemukset, kun ei löytynyt sivilisaation mukanaan tuomaa yksilöllisyyttä nukkumapaikan ja henkilökohtaisten tarvikkeiden osalle.

Lohduttelin, että kaikki on paikoillaan ja löydettävissä viimeistään silloin, kun olemme poistumassa kämpältä sunnuntaiaamuna. Ensimmäisen yön jälkeen yhteinen toive oli, että seinässä olisi ollut tuuletusluukku. Varmaankin tarpeellinen, kun kämpässä on täysmiehitys. Hiihtoviikon toiminnat, kun ovat eritarpeiset verrattuna esim. vaellukselle lähdössä tai palatessa, jolloin käyttöaste on pienempitarpeinen.

Aamulla aterioitten jälkeen sovimme yhteisistä meihin tällä viikolla kohdistuvista tavoitteista. Tällaisia olivat: avaimen paikka, kun kaikki ovat poistuneet kämpästä, saunan lämmittäminen ja saunavuorot puuta säästäen, jätehuolto, vaatteiden kuivatus, ruokien valmistus, kämpän siisteys ja ettei polkujen varsille ilmaantuisi mitään muuta kuin puhdasta lunta.

Säätilaus, johon oli jokainen vaikuttanut osuutensa verran, että olisi aurinkoista ja luistava keli, yhteydet yläkertaan onnistui sataprosenttisesti. Tuntureilla oli ajoittain kovaakin tuulta, mutta joukostamme löytyi myöskin haasteenottajia ja he taivalsivat tuntureilla tuulen heitä lannistamatta kymmeniä kilometrejä vastatuuleen luistellen.

Viikko sujui erinomaiseati, jokainen toimi itseohjautuvasti. Hiukan avustusta tarvitsi Ville, jolla oli ikää vajaat neljä vuotta, siitä huolimatta Raattamassa käynti hiihtäen onnistui pienellä tukitoiminnalla.

Perinteisen hiihtäjät, joita meissä oli enemmistö hiihteli määrällisesti vähemmän, kuin luistelijat. Heille taisi kertyä useina päivinä yli puolensataa kilometriä liitettäväksi johonkin niin kuin myöskin perinteisen hiihtäjien osuudet. Jokainen sai viikolta varmaankin riittävästi tunturin henkeä ja visuaalisia mielikuvia tallennettavaksi pääomaksi myöhempää käyttöä varten. Myöskin illalla käydyt keskustelut ihmisenä olemisen rajallisuudesta olivat hyvin aktivoivia, tähän varmaankin vaikutti kämpän rakenteet ja olisiko mahdollisesti myöskin maahisilla ja kämpän hengillä osuutta?

Kiitos kaikille, että saimme joukolla meille niin merkittävän hiihtoviikon onnistumaan. Olihan saldomme 3374/5vrk. Lähtekäämme ensi vuonna uudistamaan tämän vuoden kokemuksiamme.

KIITOKSEMME myöskin henkilöille, jotka ovat ponnistelleet,että on olemassa Susikyrön kämpät ja sauna parhaalla paikalla. Ottakaamme tavoitteeksi säilyttää kämpät ja ympäristö luonnonläheisinä, näin tarjoutuu tuntureilla viihtyville antoisa tukikohta.

Terveisin
Esko/ryhmän kokooja

TUNTURILATU RY

JOHTOKUNTA

Kyösti Lamminjoki, puheenjoht. Graniittitie 15 as 21, 00710 HELSINKI, p.k. 09-376 845, p.a. 040-594 3297

Tapani Paavola, varapj. Kupittaank. 56, 20700 TURKU, p.k. 02-4697 119, p.a. 049-107 053

Ritva Loimio, saamelaisasiaintoimikunta pj., Puistotori 6 as 16, 40100 JYVÄSKYLÄ, p.k. 014-615 282

Marja-Liisa Mäki, kerhoasiat, Torikatu 10 as 6, 13130 HÄMEENLINNA, p.k. 03-6759061

Antti Nikula, järjestötoimikunta, Isotalonkuja 10, 23100 MYNÄMÄKI, p.k. 02-430 7028, p.a. 049-112 208

Marjut Nummela, nuorisoasiaintoimikunta, Pinolaaksonkatu 10 G, 60320 SEINÄJOKI, p.k. 06-4238183, p.t. 06-419 8111

Esko Sepponen, retki- ja kämppätoimikunta pj., Sammalkuja 8, 76120 PIEKSÄMÄKI, p.k. 015-482 941

Veijo Taavitsainen, susivaliokunta, Suontaustankatu 13, 48720 KYMI, p.k. 05-281 249, p.t. 05-224 5006

Väinö Martikainen, retkitoimikunta, Atomikatu 5 A 3, 33720 TAMPERE, p.k. 03-318 4148

TOIMIHENKILÖT

Antti Karlin, toimitussiht., Sundholmantie 194, 23500 UUSIKAUPUNKI, p.k.02-841 4418

Marita Maula, sihteeri, Tuohimäentie 105 D, 00670 HELSINKI, p.k. 09-724 3246

Eila Vilen, jäsensiht. Forsbackant. 8, 01760 VANTAA, p.k. 09-897 237

Terttu Hokkanen, taloudenhoit., Keskussairaalantie 15 B 13, 40600 JYVÄSKYLÄ, p.k. 014-610406

Tunturiladun tilinnumero PSP 800015-135331/kämppämaksujen viitenumerot: Susikyrö - 505, Susi-Talas - 602, Susi-Kiisa- 709

Tilintarkastajat: Vappu Hietala ja Lasse Strang

KIINTEISTÖT

Susikyrö Enontekiö / Susi-Talas Inari / Susi-Kiisa Utsjoki, Kärrikaltio, Inkoo (Kavtsin hallinnassa). Rakennuspäällikkö Seppo Björkengren, Kesäkatu 22, 76100 Pieksämäki, p.k. 015-420083

SUSIVALIOKUNTA

Pj. Jorma Alapuranen, Vallikatu 5-7 A 4, 02600 Espoo, p. 09-5120 378. *Jäsenet:* Marita Maula (siht.), Arvo Anivuo, Olli Mettälä, Eila Mäntynen ja Veijo Taavitsainen.

TUNTURIKERHOT

OKTA (1) Kajaani
Pj. Raimo Pahkala, siht. Anja Mustonen, Erätie 20 as 15, 87200 Kajaani, p.k. 08-627946

KUOKTE (2) Hyvinkää-Riihimäki
Pj. Juhani Harju, siht. Maija-Leena Salmi, Viertolankatu 19, 05800 Hyvinkää, p.k. 019-414 494.

KOLBMA (3) Tampere
Pj. Jorma Laine, siht. Reijo Jokinen, Siilikarinkatu 26, 33410 Tampere, pk. 03-346 1977

NJEALLJE (4) Pieksämäki-Mikkeli-Varkaus
Pj. Alpo Mäntynen, siht. Leila Auvinen, Alvarintie 7, 78300 Varkaus, p.k. 017-555 2297

VIHTTA (5) Vaasa
Pj. Pirkko Westergård, siht. Kaija Mariapori, Keskuskatu 18, 65320 Vaasa, p. 06-3153515

KUHTTA (6) Helsinki, Vartiokylä
Pj. Jani Parviainen, siht. Marja-Terttu Hakkarainen, Kastelholmantie 1 B 10, 00900 Helsinki p.k. 09-3410 3231

TSIETSA (7) Iisalmi
Pj. Eero Lammi, siht. Aune Kumpulainen, Honkakatu 3 as 18, 74130 Iisalmi, p.k. 017-825 401.

KAVTSI (8) Helsinki
Pj. Juhani Greinert, siht. Antero Rouvinen, Lintukallionrinne 3 A 3, 01620 Vantaa, p.k. 09-878 3540, 049-429 256

OVTSI (9) Jyväskylä
Pj. Tuula Granroth, siht. Hilkka Mäkelä, Haperontie 1 B 26, 40640 Jyväskylä, p.k. 014-243 634

LOGI (10) Turku
Pj. Pertti Keihäs, siht. Paula Jukala, Rätiälänkatu 20 C, 20810 Askainen, p.k. 02-2517 116

ALPPAS (11) Hämeenlinna
Pj. Pentti Raivo, siht. Marja-Liisa Mäki, Torikatu 10 A 6, 13100 Hämeenlinna, p.k. 03-6759061.

KUMPE (12) Pohjois-Karjala
Pj. Esko Saastamoinen, siht. Ensio Hiltunen, Mäkilehdonkatu 7, 75500 Nurmes, p.k. 013-480 935.

KUOVZA (13) Kymenlaakso.
Pj. Anja Huhtala, siht. Sirkku Kanervio, Äijälänkatu 4 A 6, 48700 Kyminlinna, p.k. 05-264 950

GEATKI (14) Satakunta
Pj. Aarno Lehtisalo, siht. Leena Vilppala, Rekikoskentie, 32700 Huittinen, p.k. 02-564 223

NJALLA (15) Tunturi-Lappi
Pj. Raija Palosaari, siht. Paula Naukkarinen, Valtatie 21 99100 Kittilä, p.k. 016-642 956

TUNTURIKERHOJEN TOIMINTAA

Oktan kuulumiset

Vastatuuli on vastatuuli, varsinkin tunturissa. Viikon kestäneellä ahkiovaelluksella Käsivarressa joka päivä tuuli oli vastainen. Menimmepä itään tai länteen, pohjoiseen tai etelään - aina jouduimme puskemaan etukenossa eteenpäin. Oktalaisten Nutukasvaeltajat viettivät viikon Terbmiksen, Jogaksen ja Meekon maisemissa muistelemassa 14 vuoden takaista Nuorgam-Kiilopään vaellusta, jolloin Oktan henkiinpuhaltamisesta päätettiin Susi-Talaksella Huttus-Pekan toimiessa kummina.

Silloin oli myötäinen tuuli, mikä jatkossakin on sävyttanyt kerhon toimintaa. Kesäkuun alussa lähdemme tutustumaan Talaskankaan suojelualueeseen yhdessä Kajaanin Ladun jäsenten kanssa. Leiripäivät ja kesäpäivät on merkitty kalenteriin. Heinäelokuussa oktalaisjoukko tutkailee Sarekin ja Akan yleviä maisemia. Touhua ja tohinaa kerhon toimintaan aiheuttaa lokakuun alussa Ristijärvellä vietettävät Susiaiset ja syyskokous, joihin innolla odotamme tunturilatulaisia saapuvaksi suurena tokkana. Ristijärven Saukkovaaralta avautuu sininen maisema, jota katsellessa mielen täyttää rauha ja onnellisuus. Toivotan oktalaisten puolesta jokaiselle vaeltamista onnellisten tähtien alla.

Onnittelut merkkivuosia viettäville kerhoille ja tervetuloa joukkoon tunturikerho Njalla.

Harmaakarhu

Kavtsin kuulumiset

Ensimmäinen vuosineljännes uutena puheenjohtajana on takana ja työtä riittää. Mutta sitähän se aina on, järjestötoiminta. Tammikuussa olimme mukana Suomen Ladun 60-vuotisjuhlissa. Rakensimme Helsingin rautatieasemalle akvaarion. Sisustukseen kuului mm. havulaavu 30-luvun retkivälineineen ja leirinuotio, jonka ympärillä kaikki ohjelma tapahtui. Päivystysvuorollamme teimme kulinaarisia retkiruokia ja liekitimme lettuja Kösän tapaan. Osa kerhon aktiiveista myös yöpyi leirissä. Kiitokset vielä kaikille talkoolaisille.

Helmikuussa olimme Puulavedellä jäähiihdossa ja maaliskuussa kävimme Suunto Oy:n tehtaalla. Olimme myös Sport Expo messuilla mukana kertomassa retkeilystä. Hyvän Tuulen Vaellus on juuri menossa, sinne oli todella tungosta. Toukokuussa lähdemme joukolla melomaan Puulavedelle, pidämme talkoot Kärrissä sekä teemme Kärriin yhteisen retken Kuokten kanssa. Kesäkuussa osallistumme perinteiseen Suomi meloo -tapahtumaan. 21-23 elokuuta järjestämme Vesistökoulutus-viikonlopun Solvalla-opistolla, Siihen voivat osallistua myös muut tunturilatulaiset. Syksyksi suunnitelmissa on Ruska-vaellus Susi-Talas-Kiilopää. Hyvää keväänjatkoa kaikille tunturilatulaisille!

Juhani

Tsietsan kuulumisia

Tsietsalaisten alkutalvi kului kevätpäiviä valmistellessa. Maaliskuun puolivälin jälkeen vietimme TL:n ensimmäiset kevätpäivät Karttulassa. Kevätkokous pidettiin samassa yhteydessä. Päivistä on kerrottu tarkemmin toisaalla tässä lehdessä. Vieraillemme kiitokset käynnistä! Oli ilo todeta, miten monet kerholaiset osallistuivat kukin omalla panoksellaan päivien järjestelyihin.

Heti kevätpäivien jälkeen reilut parikymmentä kerholaista lähti viettämään hiihtoviikkoa Susikyröön. Säät suosivat ja hiihtokilometrejä kertyi itsekullekin mukaanlukien 3-vuotias kuopuksemme. Avantouintikin onnistui, vaikkei Vuontisjärveen saanutkaan avantoa, kun jokisuu oli sopivasti auki.

Seuraavaksi kokoonnumme keväthiihdolle Taivalmäen kämpälle kuun loppupuolella. Samana viikonloppuna tullaan kämpältä tien varteen pitämään kevätkokousta. Ja sen jälkeen halukkaat suunnistavat Hossaan pilkkireissulle.

Lumien sulettua pidetään puuntekotalkoita kämpällä. Alkukesästä on perinteiseen tapaan mahdollisuus verrytellä erätaitoja vaellustapahtumassa, joka järjestetään taas yhdessä Puijon Ladun kanssa. Kesäkuussa tehdään kotiseuturetki Talaskankaan laavulle. Leiripäiville saadaan toivoakseni Tsietsan joukkue kokoon. Heinäkuussa on suunnitteilla vaellus kasvillisuudestaan monipuoliseen Padjelantaan Ruotsin tuntureille. Elokuussa käydään Jyrkällä Volokin polun varrella marjareissulla ja kuun lopulla Taivalmäen kämpällä pidetään suunnistuskurssi, johon toivottavasti tulee mukaan uusia asiasta kiinnostuneita kerholaisia.

Sittenpä onkin jo syksyvaellusten ja karpaloreissun aika. Niistä tarkemmin myöhemmin. Nyt kerholaisiamme vaeltelee vielä Lapin kevähangilla. Mukavaa kevättä kaikille!

Terveisin **Aune**

Login kuulumisia

Täällä kevättalvisessa lounaiskolkassa aherramme TL:n tulevien kesäpäivien onnistumi-

JÄSENLEHTI TUNTURILATU

Vastaava toimittaja: Kyösti Lamminjoki
Toimitussihteeri: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki pk. 02-8414 418, email: antti.karlin@utu.fi
Julkaisutoimikunta: Kyösti Lamminjoki, Hannu Hiltunen, Juhana Häme, Marita Maula, Matti Rekola ja Antti Karlin (pj.)
Sivunvalmistus: Ilmos Ky, Uusikaupunki
Painopaikka: SaSa-paino, Salo

TUNTURILATU -LEHDEN ILMOITUS-HINNAT:

2 mk/pmm (palstamillimetri), 1/4 sivun ilmoitus = 800 mk. Huom – uusi päätös 1/2 sivun ilmoitus = 1500 mk koko sivun ilmoitus = 3000 mk. Ilmoitusta ei oteta etusivulle. Tunturikerhot saavat 20 % hankkimansa ilmoituksen hinnasta. Terttu Hokkaselle on ilmoitettava hankitusta ilmoituksesta. Terttu hoitaa ilmoittajan kanssa maksuliikenteen.

Tunturilatu -lehden aineisto-päivät 1998

Aineisto tuleviin lehtiin on oltava perillä seuraavasti:

3/98	**15.8.1998**
4/98	**30.10.1998**

Aineisto lähetetään osoitteella: Antti Karlin, Sundholmantie 194, 23500 Uusikaupunki.

Kulkurin kevyt katos

Tässä mainittu majoite on kevyt ja ötököiltä hyvin suojaava kevään - syksyn retkille. Sen rakentamiseen tarvitaan 350 sm alumiinipintaista nailonkangasta, paino esim. 80g/neliö. Kangas taitetaan kuvan osoittamalla tavalla niin, että kattolappeet ovat eri pituiset, ja ommellaan pienet päätykolmiot harjaan. Nurkkiin ommellaan lenkit kiinnitysnaruja varten samoin kuin päätykolmioiden alareunaan.

Harjanaru pujotetaan taitteen kohdalta kankaan alapuolelle. Harjataitteen reunoihin ommellaan lenkit kuminauhoja varten, jotka kummaltakin puolelta solmitaan harjanaruun tehtyihin silmukoihin (esim. hevosenhäntäsolmu). Kuminauhat pingottavat kankaan sopivan kireiksi, vaikka naru kiristettäisiin tiukallekin, ja estävät saumojen repeytymisen. Kankaan reunojen ympäri ommellaan vaikkapa terylene-verkkokangas niin, että sitä riittää makuualustan allekin. Majoite on nopea pystyttää; ensin harjanaru paikoilleen puihin tai kevyihin mukana kuljetettaviin salkoihin ja sitten vain ankkuroidaan nurkkanaruilla katos ryhdikkääksi. Se on erittäin ilmava ja sen verkkoseinän läpi voi tarkkailla ympäristöä. Usein onkin sattunut, että pikkulinnut tulevat aivan viereen ihmettelemään outoa ilmestystä. Nykyisin kankaat ovat n. 140 cm leveitä, joten kaksi henkeä mahtuu hyvin sisään.

Kösä

Tällaiselta näyttää luonnossa kulkurin kevyt katos.
© Kyösti Lamminjoki

TUNTURILATU RY

TULOSLASKELMA

VARSINAINEN TOIMINTA	1.1.-31.12.1997		1.1.-31.12.1996	
KÄMPPÄTOIMINTA				
Tuotot	29210,10		18145,00	
Kulut	33624,75	-4414,65	19722,30	-1577,30
VÄLITYS- JA MYYNTITOIMINTA				
Tuotot	16609,38		33687,72	
Kulut	5187,26	+11422,12	26208,82	+7478,90
KOKOONTUMISET JA KOKOUKSET				
Tuotot	–		53280,00	
Kulut	15256,49	-15256,49	75878,18	-22598,18
TUNTURITU-LEHTI				
Tuotot	1800,00		–	
Kulut	47143,13	-45343,13	47986,01	-47986,01
KOULUTUSTOIMINTA				
Tuotot	1000,00		2850,00	
Kulut	6622,40	-5622,40	400,00	+2450,00
MUU VARSINAINEN TOIMINTA				
Tuotot	50,00		1325,60	
Kulut	31171,45	-31121,45	38617,42	-37291,82
VARSINAISEN TOIMINNAN KULUJÄÄMÄ		-90336,00		-99524,41
SIJOITUKSET				
Korkotuotot		+904,65		+1906,35
VARAINHANKINTA				
Tuotot	192849,00		189676,80	
Kulut	64680,00	+128169,00	61.648,00	+128028,80
OMATOIMINEN TUOTTO		+38737,65		+30410,74
POISTOT		-6904,00		-7702,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ		31833,65		22708,74

TASE

VASTAAVAA	31.12.1997		31.12.1996	
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIJOITUKSET				
Aineelliset hyödykkeet				
Maa ja vesialueet	163196,14		163196,14	
Rakennukset ja rakennelmat	196673,03		97324,23	
Koneet ja kalusto	243,00	360112,17	347,00	260867,37
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
Vaihto-omaisuus				
Tarvikevarasto	23317,78		27753,98	
Avaimet	3498,00		3672,00	
Huom.osoitukset varasto	11267,69	38083,47	11520,77	42946,75
Saamiset				
Myyntisaamiset	–		2120,00	
Siirtosaamiset	53,34	53,34	20,00	2140,00
Rahat ja pankkisaamiset				
Käteiskassa	251,10		426,90	
Pankkisaamiset	142182,67	142433,77	96140,78	96567,68
VASTAAVAA		540682,75		402521,80

VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Kärrikaltion rahasto	48722,23		48722,23	
Haristuvan rahasto	106148,80		–	
Edellisten tilik. ylijäämä	350157,07		327448,33	
Tilikauden ylijäämä	31833,65	536861,75	22708,74	398879,30
VIERAS PÄÄOMA				
Lyhytaikainen				
Saadut ennakot	1310,00		1030,00	
Ostovelat	2481,00		2582,50	
Siirtovelat	30,00	3821,00	30,00	3642,50
VASTATTAVAA		540682,75		402521,80

Helsinki 12. helmikuuta 1998

Johtokunta

Toimitus atk-ajassa

Vuoden toinen lehti on kädessäsi ja jälleen on aika kiittää niitä uutteria avustajia, jotka ovat tämän lehden tuottaneet. Tietokoneaika on tullut toden teolla toimitustyöhön ja nyt jo kuusi juttua tuli sähköpostin liitetiedostona ja peräti yksi kuvakin eli Kavtsin logo kerhotoimintapalstalle. Moni jutuista oli kirjoitettu korpuille eli levykkeille.

Jotta skannausvirheitä syntyisi vähemmän, on toivottavaa, että aineistosta saataisiin mahdollisimman suuri osa joko sähköpostin liitetiedostoina tai levykkeillä. Tällöin kukin vastaa itse tekstistään ja sen virheistä. Oikoluku ja samalla lahden valmistus nopeutuu. Ellei eri pyyntöä tule, niin levykkeet jäävät toimituksen käyttöön. Samoin ellei kuvia pyydetä palauttamaan, ne liitetään yhdistyksen kuva-arkistoon.

Kirjoittajat ja kuvaajat lähettivät hyviä juttuja ja nyt jälleen muutama juttu jäi seuraavaan lehteen. Mutta aikataulu, se piti. Viimeinen aineistopäivä oli 15.4. ja nyt 28.4. iltasella kirjoitan tämän jutun. Yhtään juttua ei tullut myöhässä. Kiitos !

Nyt lehti on juuri oikoluettu toisen kerran ja huomenna sen pitäisi jo mennä painoon ellei sitten tule painotalosta (ne ruuhkat) aiheutuvia muutoksia. Ilmos on hoitanut oman osuutensa hyvin ja tänä iltana oikovedos tuli nelivärisenä ja A3 koossa eli lehden oikeassa koossa pyörän takatarikalla pihalleni. Ilta olikin upea. Kulorastas räksytti ja kevään ensimmäinen lehtokurppa lensi pihan yli.

Kolmannen lehden aineistopäivä on 15.8. ja lehden toimitus toivoo, että logilaiset miettisivät nyt esim. keskiaukeamalle värikuvajuttua kesäpäiviltä. Kanteen pitäisi saada joku ajankohtainen juttu värikuvineen (korkeintaan kaksi kuvaa) ja vielä takakansikin on nelivärinen. Muilla sivuilla kuvat julkaistaan mustavalkoisina.

Vaikka toiset rehkivät sosekelissä Lapissa ja toiset nauttivat lämpimästä kevätsäästä, niin toivon itsekultakin löytyvän hetki aikaa yhteiselle lehdellemme. Kirjoittakaa Lapista, retkistä, nikseistä, kommelluksista, elämyksistä jne. Muistakaa, että jaettu ilo on kaksinkertainen ilo.

Antti Karlin

seksi. Noin suuri ja vaativa tapahtuma edellyttää perusteellista ja kaiken kattavaa suunnittelua ja esivalmistelua voidaksemme tarjota rakkaille vieraillemme lämpimän ja ikimuistoisen elokuisen yhdessäolotuokion tuolla silakkasaaressa, Rymättylässä.

Toki oman jäsenkuntamme runsaaseen läsnäoloon ja viihtyvyyteen paneudutaan myös tehokkaasti, onhan kyseessä 20-vuotistaipaleemme ehkä antoisin merkkipylväs.

Varsinaisena Login synttäripäivänä 19.2.98 vietimme Maarian pappilan tallissa tosi lämminhenkistä kerhoillanviettoa. Olimme saaneet upeita vieraita mm. TL:n huipulta samoinkuin kummikerhostamme Kolbmasta. Kyllä riitti tallin pilttuissa iloista puheensorinaa ja harrasta mieltä varsinkin, kun oma katraamme saapui runsaslukuisesti vuosikatselmukseensa.

Helmikuinen juhlaillanviettomme huipentui ennennäkemättömään 20-tunnin juhlahiihtotempaukseen Impivaaran laduilla. Paikallisesti ottaen seudulla vallitsi +7 C:n kesäkeli, mutta idean isä, monista mittavista tempauksistaan tunnettu kerhomme isäntä Alla B sai hiihtäjät liikkeelle vakuuttaen, että ainakin yöksi on tulossa sopiva krohaus, joka pitää ladut hiihtokelpoisina. Niin sitten tapahtuikin, että yhtämittainen 20 tunnin viestihiihto toteutui.

Ladun huoltopaikalla sauhusi kaminateltta kodikkaasti huolehtien 2-5 jäsenisten hiihtopartioiden lämpimänä pysymisestä vuorojen välillä. Myös Kösä suoritti hiihtovuoronsa miesmäisesti ja veti päälle muutaman tunnin sikeet teltassa ennen kotiin lähtöään.

Logilaiset osallistuivat tietysti myös savolaisten ystävien järjestämille TL:n kevätpäiville Tsietsan maisemissa. Matkatunnelmat 2 numeroa liian pienessä bussissa olivat kuulemma olleet kiihkeän lämpöiset.

Bussimatkoja ja monia muita tapahtumia suunnitellaan kuitenkin yhä lisää. Ollaanhan menossa hiihtämään tuttua reittiä Susikyröön Lapin keväthangille huhtikuun puolivälissä, "helahoitoa" pyöräillään Pyhäjärven ympäri toukokuussa, ruskaviikolle Susikiisalle rynnätään syyskuussa ja vielä hingutaan susiaisiin Ristijärvelle lokakuussa. Niinpä matkan varrelta voi kuka tahansa ystävä hypätä Login bussin tuttuun ja turvalliseen tunnelmaan soittamalla kerhomme isännistölle hyvissä ajoin ennen matkaa.

Ennen kuin taas heivaan näistä kuulumisista totean, että täällä Auran rantamilla sytytetään kutsutahti päälle Tunturiladunmaan, jotta osaisitte kaikki tulla vieraiksemme 14-16.8.98 Rymättylän Kunstenniemeen TL:n kesäpäiville. Katso toisaalla tässä lehdessä olevaa ilmoitustamme ja noudata kutsua. Olet odotetusti tervetullut.

Kuulumiset kokosi hanuri ja hattu = **Unna-Pentti**.

LOGIN JÄSENTEN 20. JUHLAVUOSI

Tunturikerho Logi vietti 20. syntymäpäiväjuhlaansa 19.2.1998. Juhlapäivän vietto aloitettiin Maarian srk:n ns. pappilan tallissa ja juhlaväkeä oli saapunut 62, joista osuvasti tasan puolet naisia ja miehiä. Vieraita olivat vastaanottamassa pj Pertti Keihäs, vpj Pentti Lehtinen ja siht. Paula Jukala. Tervehdyspuheensa aluksi Keihäs totesikin, että "...juhlassa on historian siipien havinaa ja herkkää tunnetta, koska 18:sta perustajajäsenestä kerhon toiminnassa on mukana vielä 10 henkilöä". Perustamisvuoden historiaan liittyy seuraavaa: 19.2.1978 Hotelli Hospitsissa olivat kutsusta paikalla: Kalevi Kanerva (kokoonkutsuja), Klaus Aalto, Lasse Aaltonen, Eino Airaksinen, Matti Isotalo, Elli ja Hemmo Kivilaakso, Tuulikki Kukkonen, Pentti Laine nyk. Orisaari, Ritva Levander, Leena Mäkipää, Esa Nordgren, Pirkko Nylund, Boris Orlo, Rauha Piirainen, Anneli Pulli, Gunnar Sinervä ja Kalevi Virtanen. Tuossa perustamiskokouksessa olivat kummeina Kolbmasta mukana Yrjö ja Liisa Suuniittu, Matti Rekola ja Terttu Civil. Näiden toimesta Tunturikerho Logi perustettiin Turkuun.

Puuhakkaiden perustajien myötä aloitti Logi toimintansa ja jäsenmääränsä kasvun. Erikoista alkutoiminnalle oli se, että kerho sai käyttöönsä metsäkämpän Leijankorven yhteismetsän hoitokunnalta, sekä Kurjenrahkan eteläreunalta Tuure ja Mirja Laaksosen maalta *paikan, jonne sai pystyttää kodan* sekä turvekammin. Nämä kohteet ovat tukeneet kerhon toiminnassa erätaitojen oppimista ja kehittämistä sekä luonnontuntemuksen edistämistä.

Login jäsenmäärä on tällä hetkellä 176, joista naisia 84 ja miehiä 92. Jäsenmäärältään Logi on Tunturiladun kerhoista kolmannella sijalla. Login puheenjohtajina ovat toimineet : Hemmo Kivilaakso 1978-79, Antti Nikula 1980, Pentti Yli-Kuivila 1981, Matti Isotalo 1982, Hemmo Kivilaakso 1983-84, Kalevi Kanerva 1985-88, Erkki Jauhiainen 1989-90, Marja-Liisa Kramsu 1991-94, Pentti Lehtinen 1995-96 ja Pertti Keihäs 1997-98.

Perustajajäseniä juhlassa muistettiin luovuttamalla heille Login pöytästandaari ja ensimmäistä kertaa jaossa olleet Login tunnuksella varustetut kauhat. Logilaisten oma best seller Login Tarinat jaettiin jäsenkunnalle nyt 20:nnen kerran. Tämä vuosijulkaisu on monella tavalla harvinainen verrattaessa Tunturiladun muiden kerhojen jäsenlehtiin. Puheensa loppuosassa pj Keihäs lainasi Tapani (Oaivi-Tapsa) Piiraisen laatimaa Login "perustamiskertomusta", jonka viisi eri kohtaa oli nimetty: Synnytys, Kasvatuksen suunta, Perhe kasvaa, Lapin taikaa ja symboliikkaa, Odotuksia ja toiveita. Tunturilatu-lehteen liitetään kohta yksi, synnytys: "Pieni tunturikerholainen tuli maailmaan oikeassa järjestyksessä - Lapin lakki päässään ja eräsukset jaloissaan". Juhlaan toivat tervehdyksensä Tunturiladun pj Kyösti "Kösä" Lamminjoki, Kolbmasta "kummitäti" Terttu Civil ja Kolbman jäsen Elias Leinonen sekä Leijankorven yhteismetsän pj Seppo Kukkonen.

TOIMINTAMUOTOJA

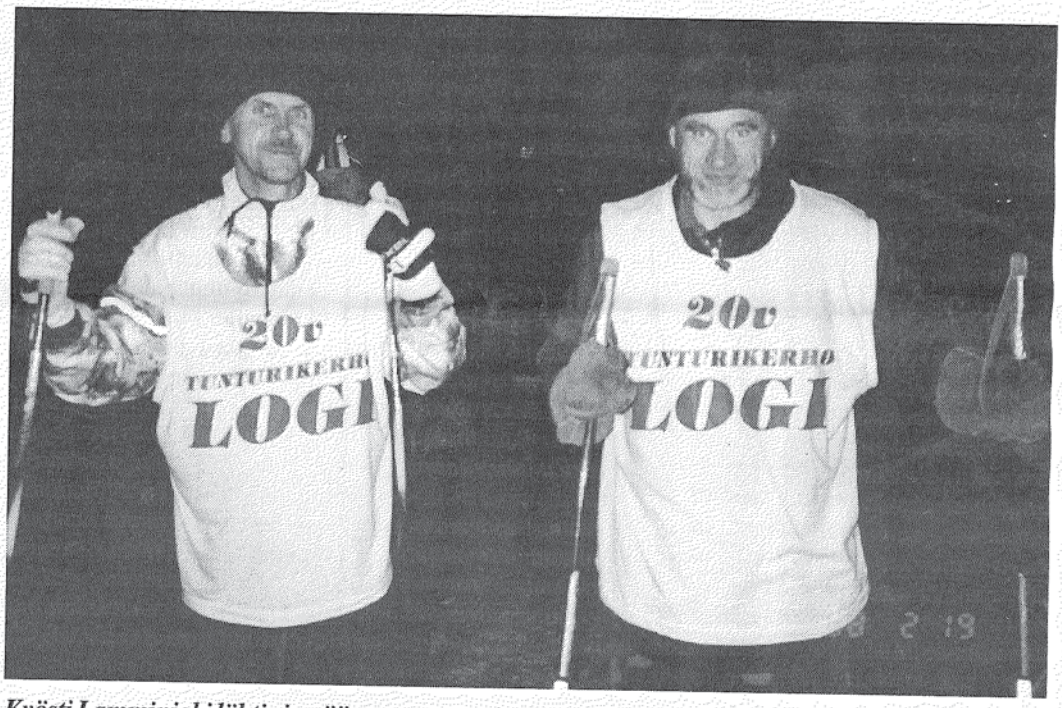
Kerhon toiminta on vuosien aikana ollut monipuolista, retkeilyyn liittyvää. Osa jäsenistä on todella aktiivisia, ovat mukana lähes kaikissa kerhon tapahtumissa. Toiset taas keskittyvät vain tiettyihin tapahtumiin. Toimintaa kerholla on paljonkin. Vuonna 1997 tapahtumapäiviä oli yli 90. Yhden illan tai päivän tapahtumia oli 44, kahden päivän 7, kolmen päivän 4, viiden päivän 1 sekä 10 päivän hiihto- ja 9 päivän ruskamatkat. Päivistä 13 on liittynyt Tunturiladun tapahtumiin. Toimintaa on siis ollut ja aikaisempina vuosina ehkä enemmänkin. Kerhostamme tehdään historiikki, jonka työstämisen on jo aloittanut perustajajäsen Pentti Orisaari. Historiikkityöryhmään kuuluvat lisäksi Login Tarinain tekijät Paul Pakarinen, Jouko Heikkilä ja Hannele Salenius. Login johtokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Keihään lisäksi Pentti Lehtinen (vpj), Satu Tenho (kerhoemäntä), Tapani Paavola (TL:n vpj), Marja Ivén, Leena Mäkipää, Kalevi Kanerva, Pirjo Jauhiainen ja Kai-Erik Appelblom. Toimihenkilöt: Paula Jukala (siht), Irma Rytkölä (jäsenkirjuri), Ritva Rekola (rah. hoitaja), Leena Hietanen (apuemäntä), Antti Nikula (Koirasaaren kämpän isid) ja Christer Forsberg (koulutus). On todettava, että jokainen vuosi toiminnassa on aina juhlaa ja juhlimisen arvoista, mutta täydet kympit ovat vuosia joita korostetaan. Logi on aika ollut "kymppinsä" arvoinen. Sitä se on jatkossakin. Tänä vuonna suden joiku Logille olkoon vähintään 20 sekunnin mittainen!

20 TUNNIN JUHLAHIIHTO

Juhlatapahtumaansa Logi kruunasi suoritamalla 20 tunnin viestihiihdon Impivaaran laduilla. Turun kaupungin liikuntavirasto huolehti hyvin, jotta latu oli loistokunnossa ja läpi yön valaistuna. Maarian pappilassa pidetyn juhlan jälkeen puettiin hiihtoasut ylle ja klo 23 starttasi ensimmäiselle tuntiosuudelle yhdeksän hiihtäjää, joista mukana kolme perustajajäsentä: Kanerva, Mäkipää ja Levander. Jatkossa viestiä hiihdettiin tunti kerrallaan aina kahden hiihtäjän voimin. "Kösä" halusi myös olla mukana juhlahiihdossa ja suoritti sen Paul Pakarisen kanssa klo 03-04 otettuaan sitä ennen teltassa parin tunnin hyvät nokoset. Perjantai-iltana klo 18-19 hiihdon loppuhuipentumaan otti osaa kahdeksan logilaista hiihtäjää. Hiihtäjiä oli kaikkiaan 38, joista naisia 17 ja miehiä 21. Hiihtosuorituksia kertyi 61 ja kun tunnin aikana hiihtäjä teki viisi kierrosta 1,7 km:n ladulla, kertyi yhteismatkaa 61x8,5 km eli 518 km. Mottona logilaisilla on jatkossakin Hemmo Kivilaakson tekemän Retkipolku-laulun sanoma: "...mä tähtään kaikkein parhaaseen".

Perustajajäseniä muistettiin juhlassa Login viirillä (ja lämpimillä ajatuksilla) ja kenellä viiri jo oli, hänelle lyötiin käteen Login kauha. Perustajia vasemmalta Eino Airaksinen, Esa Nordgren, Kalevi Kanerva, Elli Kivilaakso, Ritva Levander ja Pentti Orisaari. Leena Mäkipää ehti paikalle vasta, kun kuva oli otettu.

Kyösti Lamminjoki lähti viemään osuuttaan viestihiihdossa, mukana oli Pauli Pakarinen varmistamassa, ettei karpaasi eksy pimeässä.

Pertti Keihäs ja Kalevi Kanerva kiittelivät kummeja, kättelyvuorossa Terttu Civil ja takaa näkyy hiukan Elias Leinosen valkeaa partaa.

Joihkun johtajat

Kuului huuto hurjanlainen, uu-uu-uu-uu-uuu
kasaan lauma turkulainen, juu-juu-juu-juu-juu
Susipari Kale – Tapsa
joihkupaikka Hospitsissa
kokoon saivat lauman, oivanlaisenkin

Synnytystä sudet Kolbman,uu-uu-uu-uu-uuu
hämäläiset kummin homman, juu-juu-juu-juu-juu
nimeks ristivät he Logge,
vääntyi turkulaiseks se
onnistunut synnytys "jos toimeen tartutaan"

Ken nyt uutta laumaa johtaa, uu-uu-uu-uu-uuu
katseet kääntyy Hemmoo kohtaan, juu-juu-juu-juu-juu
johtanut on kuoroja
osaa kai myös ulista
innostava,onnistunut silloin valinta

Hännät pystyyn nostettiin, uu-uu-uu-uu-uuu
turkki nuoltiin kiiltäviin, juu-juu-juu-juu-juuu
pystymmäksi nousi pää
määräs komitea tään
Logi oikee saamee on, Loge poistukoon

Ei hemmotellut Hemmokaan, uu-uu-uu-uu-uuu
vaan pisti heti tuulemaan, juu-juu-juu-juu-juuu
nähtiin Leijankorven mailla
iloisena pentulauma
Kurjenrahkaan tahtoivat viel sudenpesänkin

Lauma melkein kahden vuoden, uu-uu-uu-uu-uuu
tahtoo saada rokotuksen, juu-juu-juu-juu-juuu
katseet kohti lääkäriä
tavoitettiin Mynätieltä
rauhallinen vaeltaja, Antti Nikula

Rokotteli vuoden verran, uu-uu-uu-uu-uuu
terveit ootte lapset seidan, juu-juu-juu-juu-juuu
Pistettiin Pappi-Pentti
pentulauman johtajaksi
hyvä paimen johtaa laumaa ulvomattakin

Mutta aina laumas joku, uu-uu-uu-uu-uuu
jolta valitus ei lopu, juu-juu-juu-juu-juuu
yksi jopa pullisteli
oppineeksi opiskeli
väistyi Pentti, tuli Matti, Sami Duodjikin

Varrestansa vähäinen, uu-uu-uu-uu-uuu
muuten isontapainen, juu-juu-juu-juu-juuu
komenteli pentulauman
Cygneuksen koulun nurkkaan
jälki-istuntoa kait – ei ehkä saatukaan

Palattiin taas alkuaikaan, uu-uu-uu-uu-uuu
Hemmo ohjailikin laumaa, juu-juu-juu-juu-juuu
kaksi vuotta kehitystä
uskomusta, luottamusta
osasivat jotakin – oppimattomatkin

Tuntureiden tuulispää, uu-uu-uu-uu-uuu
Kallu Kanerva on tää, juu-juu-juu-juu-juuu
henkseleitä paukutteli
uuteen uskoon asetteli
kymmenvuotisjuhlatkin kuului reviiriin

Pinaparta, naurusuinen, uu-uu-uu-uu-uuu
oli Erkki Jauhiainen, juu-juu-juu-juu-juuu
jaksot[illegible]ukan olla aina
vatsakaa[illegible]ei silloin paina
kairassa k[illegible]kulkea voi kiitolinjatkin

Mutta haju n[illegible]ras-suden, uu-uu-uu-uu-uuu
laumas ompi v[illegible]yanlainen, juu-juu-juu-juu-juuu
eteen astui muo[illegible]otu
Maisa Kramsu, ei[illegible]is joku
neljä vuotta, vaihtu[illegible]iri päälaessakin

Maisan jälkeen murah[illegible], uu-uu-uu-uu-uuu
Lehtis-Pena – jaaritteli,[illegible]-juu-juu-juu-juuu
puhe tosin rauhallinen
mutta aina puuhastellen
joikui kaikki tapahtumat – itse[illegible]ukana

Viihdekerhoon keihäänkärki, uu-[illegible]uu-uu-uuu
Alla-Beellä päätä särki, juu-juu-ju[illegible]uu-juuu
usein kulkee aallokossa
viikonloput hunningössa
ehtii joskus katsomaan – kuvia Lapin m[illegible]

Tässä tämä johtotroikka, uu-uu-uu-uu-uuu
ajatuksin lauman joihkaa, juu-juu-juu-juu-ju[illegible]
hienoa on johdatella
laumalla kun pelaa polla
uuteen vuosikymmeneen katseet suunnataan!

Tämän kirjoitti Login synttärijuhlaan puheenjohtaja [illegible]ertti Keihäs itse, ja jos vanhat merkit paikkansa pitävät, hän[illegible]lä laulattaa tämän moneen kertaan logilaisilla.

Hiihtovaellus Koilliskairassa

Kemihaaran rajavartio – Naltio – Vierihaara – Keskipakat 3. – 8.3 1997

3.3. Torstai. Taksikuski heilautti hyvästit kädellään. Kova pakkanen ja erämainen kaira ympäröi meidät rajavartioaseman lähellä. Luntakin oli vallan vietävästi, mistä syystä rämpiminen hämärässä illassa oli itsestäänselvyys. Sormet miltei paleltuivat - vehkeet niskaan ja sitten matkaan. Kuu mollotti tietä valaisten.

Kaupunkilaisten oijustus on hätäinen. Naltion kämpän piti olla heti vain saavutettavissa, mutta meikäläiset poukkoilevat ristiin rastiin yli ladun, joka olisi suoraan johtanut kämpälle.

Kämpän edessä oli pystyssä rivi suksia. Sitä emme osanneet odottaa. Monesti puheena ollut pakkanen mielestämme karkotti harrastelijamaiset kairassa kulkijat. Sisältä löysimme viisi miestä pitkällään (Juvan partioveikkoja) sanoivat tulleensa sisäkairasta ja olevansa paluumatkalla. Emme halunneet jäädä täyteen kämppään: söimme ja joimme kahvit sekä kuuntelimme heidän ohjeitaan, miten päästä Vierihaaran kämpälle.

Kovasti tosin kauhistutti lähteä jatkamaan pimeään pakkasyöhön (-32°), koska ei ole syytä edetä liiaksi ensimmäisenä päivänä. Vierihaaralle oli tehtynä latu ja moottorikelkanura, joita pitkin hiihto joten kuten haparoiden pimeässä onnistui.

4.3. Perjantai. Poromiesten kämppä (suuri talviasuttava) oli tällä kertaa tyhjä, mutta muuten on kulkijaa ollut melkein joka päivä. Levolle pääsimme pitkälti yli puolen yön jälkeen. Kaminan tuottaman lämmön suojassa nukuimme myöhään aamuun, vaikka MK tuumasikin "kuin olisi mennyt illalla juhlimisen jälkeen vahingossa pakastearkkuun nukkumaan".

Päivällä suksimme pohjoiseen kameroiden kera. Kaipaamiamme tuntureita emme saa näkyviin kuin komean huipun luoteessa. Saunassa istua jökötettiin ja eräretkeilyn tulevaisuutta puitiin tunti ja 15 minuuttia.

5.3. Lauantai. Aamulla mieli teki vihdoin lähteä eteen päin johonkin suuntaan. Naltio oli lähellä, mutta sinne meno olisi merkinnyt luopumista ja kotiinpaluuta. Harkitsemme vaihtoehtoja: suunta Manto-ojan kämpälle.

Aurinko paistoi kirkkaana ja maisemia elävöittävänä. Lumiset puut muodostivat holvikaaria, joiden alitse latureitti kulki. Kokemusta saimme avohangessa tarpomisesta. Poroaita. Se helsinkiläisen (myös vantaalaisen) hiihtäminen ylämäkeen pehmeässä syvälle upottavassa lumessa on muuten semmoista touhua, että ähellys ja puhkunta kuuluu jostain ja lumi paikalla pöllyää mutta mitään muuta mainittavaa ei tapahdu eteen päin menemisestä puhumattakaan.

Manto-ojan kämpän pihassa saimme nähdä muutaman poron. Pari tutkijaa on ollut kairassa, ovat kämpän päiväkirjan mukaan avanneet ladun suoraan Jaurulle! Muutama sana näistä tutkijatyypeistä (ornitologeja). Kirjan päiväysten mukaan he olivat käyneet parissa päivässä Jaurulla ja palanneet takaisin (pehmeässä lumessa). Keskihaaralle johtava latu oli suora ja maaston tuntevien kulkijoiden tekemä. Kovia kavereita!

Keskihaara. Huonokuntoinen kämppä (oikeastaan vain kammi). Ovi saranoitta irrallaan. Kivikasa nurkassa teki kaminan virkaa. Ikkuna oli peitetty muovilla. Joku lyhytälyinen oli polttanut kattoparruja niin, että turpeet vähän väliä putoilivat päällemme. No, ei auttanut, täytyi yöpyä, polttopuuksi saimme tuoretta koivua.

Tuli ei ottanut helposti syttyäkseen. Kyseinen koivunuotio vaatii kuuman hiilloksen palaakseen. Kuvittelimme elävämme 1700-lukua. Niin sitä ennen elettiin: tiettyä alkeellisuutta ja yksinkertaisuutta, joissa etelän stressi ja hullutukset eivät tulleet mieleenkään. Yön kyhjötimme makuupusseissamme puuta silloin tällöin hiillokseen lisäten. (toivottavasti edes harakoilla oli lämmin)

6.3. Sunnuntai. Kevätsää oli nyt oikullinen. Aamulla pyrytti lunta, jota puuskainen pohjoistuuli kinosti ja siirteli avaamallemme ja tutkijakavereiden tekemälle ladulle. Näytti selvältä - sekä täysin masentavalta - että jatkaminen Jaurulle tuli vaikeaksi ja rohkeaksi. Päätimme pettyneinä palata poroaitaa seuraten Mantokämpälle. Siis jälleen kahlaamista avohangessa. Kuntoa lisää ja kaljamaha pois. Suoaavoilla myötätuuli työnteli meitä ja pöllyytteli lunta voimakkaasti kuin hiekkaa Saharassa. Rommitoti olisi maistunut.

Manto-ojan kämppä seisoo aavan reunalla aivan lumen täyttäneen puron laidassa. Lumi on kasaantunut vuorokaudessa kämpän eteen yli puolimetriseksi kinokseksi, joka uhkaavasti siirtyi oviaukkoa kohti. Mutta polttopuusavotta odotti. Yötä varten oli haettava runsaasti hakattua koivua, joka oli pienittävä. Eipä tämä työ järin nyt maistunut. Pohjoisesta hyökkäsi jälleen lumituiskupilvi.

Parhaillaan, kun tässä kirjoittelen, en voi olla mainitsematta tätä kämpän nurkkausta vieressäni. Laverit ovat erinomaiset, kulmaus tuntuu lämpimältä, kynttilä valaisee työskentelyä - ja Make vetelee hirsiä niin, että hirret täräjävät. On se vaan toisilla nukahtamislahjat. (Markku makuupussiin mentyään: "Jos nyt sattus semmonen vahinko, että nukahdan, panisitko kaminan pökköä täyteen")

7.3. Maanantai. Saatiin nukkua yö lämpimässä. Päivä valkeni pilvisenä, eikä erityisesti innostanut ulkoilemaan. Kahta vaihtoehtoa harkitsemme. Paluuta joko Naltion kämpälle tai suoraan Kemihaaran rajavartioasemalle. Avaamme partiolaisten tekemän Naltion suuntaan menevän ladun Vieriaavalle saakka. Lumituisku oli siitä eteenpäin hävittänyt vankan pohjan, joten käännymme takaisin pitkiä keloja tarkkaillen. Rajavartiomies (?) oli poissa ollessamme käynyt kääntymässä moottorikelkallaan kämpällä, muttei ollut vaivautunut sisälle saakka.

8.3. Tiistai. Vuorossa oli viileä yö. Vaikka polttopuuta oli meillä yli oman tarpeemme, lämmityspuoli jäi ala-arvoiseksi.

Päivällä tehdään lihaliemet taivasalla matkalla Mantoselältä Naltion kämpälle. Kuukkeli lenteli ja katseli kiinnostuneena puuhiamme. Aurinko sen sijaan oli meidät tyystin unohtanut.

Päinvastoin kuin edellisenä päivänä uumoilimme, hiihto tai kahlaaminen sujui vaivattomasti viimeisenä eräretkipäivänämme. Vieriaavalle oli paikoin muodostunut kantava hanki, joka nopeutti etenemistä. Metsänreunoihin pohjoistuuli oli kasannut melkoisesti pehmeää lunta. Edessä näkyi Naltiotunturin jyrkkä kaari, vasemmalla taas joulupukin Korvatunturi.

Naltio houkutteli meidät käymään luonaan. Rinkat laskimme maahan odottamaan ja sitten tarvomme tunturin juurelle. Naltion rinteet ovat jyrkkärinteisiä - kokeilemme vain pohjoispäätä, sillä laelle meno näytti näillä taidoilla uhkarohkealta. Sitä paitsi lumi oli pakkautunut ja jäätynyt kovaksi. No, vaikka emme korkealla olleet, maisemia näimme: Korvatunturin lumettomat huiput sekä Saariselän laajan tunturialueen häämöttämässä taivaanrannalla.

Palaamme Naltiohaaran kämpälle illalla ja yöksi kotiin lähtöä odottelemaan. Havaitsemme kämpän lämpiämisessä hitautta, sillä kämppä näytti olevan kallellaan. Hiihtelimme (rämmimme) Kemihaaran rajavartioasemalle seuraavana aamuna.

(Kirjoittajan huomautus: vaellus tehtiin ilman ahkiota rinkkojen kanssa ja varsin huonoin varustein) MK

Jäätiköt jääkauden pienoismalleina

Viimeisin jääkausi mylläsi Fennosskandiaa uuteen uskoon. Jää siirteli valtavia maamassoja, kuljetti yksittäisiä lohkareita kauas ulkomaille ja muokkasi maaston topografiaa. Tunturivaeltajalle jäätikön liikkeiden ymmärtäminen antaa mielenkiintoisen lisän luonnon tarkkailuun. Maastossa näkyviä kiviä ja kivikasoja *tulee katsottua toisella silmällä kuin ennen.*

Huippuvuorilla Kokbreen muodostuu kahdesta jäävirrasta. Kolme kilometriä pitkä keskimoreeni on syntynyt jään sisällä sekä pinnalla kulkeutuneesta debriksestä. Keskimoreenin keskellä kulkee pystyssä olevien litteiden kivien muodostama nauha, kuin lohikäärmeen selkä.

Huippuvuorten vaelluksen jälkeen vuonna 1996 löysin kirjan "*Lohkareesta emäkallioon-jäätiköstä maaperäksi*". Kirjassa kerrotaan jääkausista, jäätiköistä sekä jäätikön jättämistä topografisista muodoista maastossa. Vaikka kirja onkin tarkoitettu malminetsijöille lohkareen emäkallion jäljittämisoppaaksi, on sen antama tieto hyödyllistä kaikille jäätiköistä kiinnostuneille.

Helppotajuisesti kirjoitettuna sekä havainnollisen kartta- ja piirrosmateriaalin avulla jääkausi ja jäätiköiden liikkeet alkoivat selvitä. Lisävalaistusta asiaan antoi kirjan kirjoittajan *Aatto Ratian* esitelmä Matkailuliiton yleisötilaisuudessa Helsingissä. Jäätiköt alkoivat kiinnostaa enemmän ja odotan mielenkiinnolla uutta retkeä Huippuvuorille.

Maastossa jääkauden jäljet ovat harvoin niin selväpiirteisiä kuin esimerkeissä kerrotaan. Muodostuksiin ovat vaikuttaneet monet vastakkaiset sekä myöhemmät kuluttavat voimat. Vaikeinta jäätiköiden liikkeiden ymmärtämisessä on mieltää se, kuinka tavattoman hitaasti kaikki on tapahtunut.

Jääkaudet

Maapallolla on ollut useampiakin jääkausia, mutta viimeisimmän Veikselin jääkauden jäljet ovat selkeimmin nähtävissä. Skandinavian mannerjäätikkö sai alkunsa ilmaston kylmentyessä noin 115 000 vuotta sitten ja laajimmillaan se oli noin 20 000 vuotta sitten.

Ilmaston lämpeneminen alkoi taas noin 18 000 vuotta sitten. Jäätikkö alkoi vetäytyä ja maamme vapautui jäätikön alta 7000 - 10 000 vuotta sitten.

Maamme suurmuodot, tunturit ja vaarat, ovat satoja miljoonia vuosia vanhoja ja viimeisin jääkausi ei kuluttanut tätä kovin merkittävästi. Näkyvämmät muutokset ovat tulleet rapautumisista sekä moreeniaineksen kuljetuksesta. Sisä-Suomen luode - kaakko- suuntaiset järvialtaat ovat viimeisimmän jääkauden suorittaman raivaustyön tulosta.

Jäätikön virtaussuunnat

Vaikka Fennosskandian peittänyt jäätikkö oli yhtenäinen, jopa kolme kilometriä paksu "kakku", oli siinä joitakin tiettyjä päävirtaussuuntia. Yleisesti ottaen jäätikön virtaus on kupolin keskustasta pois päin. Sulamisen puolivaiheilla oli esimerkiksi etelä-Suomessa kaksi viuhkamaista kielekevirtausta. Näiden päätereunaan muodostuivat Salpausselkien kaaret ja saumakohtaan muodostui Ylöjärven - Kangasalan - Pälkäneen harju.

Lapissa mannerjäätikön päävirtaussuunnnat olivat itään ja koilliseen, Käsivarren paikkeilla jopa pohjoiseen. Sulamisen edistyessä alkoi maaston topografia vaikuttaa virtaussuuntiin.

Vuoristoisessa maastossa emojäätikön ruokkimat jääkielekkeet valuivat laaksoja pitkin.

Jäätiköt

Nykyisin Huippuvuorilla ja Norjassa näkee jäätiköiden erilaisia muotoja sekä kehitysasteita. Kaikkein ylimpänä komeilee puhtaan valkoinen kupoli, *lakijäätikkö*. Näitä on esim. Hardangerjøkul etelä-Norjassa ja Øksfjordjøkul Hammerfestin lähellä.

Ilmaston lämpeneminen ohentaa jäätikköä ja esiin alkaa tulla vuorenhuippuja, *nunatak*'eja. Lakijäätiköstä muodostuu huippujen ympäröimä *jääkenttä*. Etelä- Norjassa on Jotunheimissa useita pieniä jääkenttiä ja Huippuvuorilla suuria, kymmeniä kilometrejä pitkiä, koko pääsaaren pohjoisosan peittäviä jääkenttiä.

Jääkentiltä jäätikkö virtaa maaston topografiaa noudattaen nunatak'ien välistä alas laaksoihin. *Laaksojäätiköt* voivat olla hyvin pitkiä ja kapeita jäävirtoja. Tasaiselle maalle päättyessään ne leviävät viuhkamaiseksi kielekkeeksi.

Huippuvuorilla useat jäätiköt päätyvät mereen kelluvina jäälauttoina, joissa pystysuora reuna lohkeilee ja poikii jäävuoria.

Laaksojäätikkö voi saada alkunsa myös suuresta *onsilo- eli komerojäätiköstä*. Sulavasta jäätiköstä jää viimeiseksi jäljelle pienet komerojäätiköt, jotka voivat olla korkealla tunturissa ns. riippuvia jäätiköitä. Lähimmät komerojäätiköt löytyvät Pältsan takaa Isdalenista.

Jäättömiä komeroita tuntureilla on paljon. Mm. Pältsan takana Moskanvarrin rinteellä ns. "jalkapohjajärvi" on selvästi ollut pieni komerojäätikkö, josta jää on virrannut Pältsan ja Moskanvaarrin väliseen laaksojäätikköön. Suomen puolella Yliperän tuntureilla Govdosgaisilla on selvät jäätikkökomeron jäljet.

Komerojäätikkö kuluttaa vuoren rinnettä jolloin siihen muodostuu kaareva kourumainen syvennys. Missä komerojäätikkö on sijainnut vuoren kahdella tai kolmella sivulla, on sen jäljiltä nähtävissä kapeita harjanteita tai teräviä huippuja. Tällaisia kapeita, lähes puhki kuluneita harjanteita sekä hornimaisia teräviä huippuja on nähtävissä Norjassa Kilpisjärveltä lounaaseen.

Jotunheimin Svelnosbreenillä laaja jääkenttä työntää jäämassaa kynnyksen päällä olevalle reunalle. Korkeista sortuvista jäätorneista sekä syvistä railoista muodostuneen jääreunan alla kulkeminen on erittäin vaarallista. Vuosisadan vaihteessa tämäkin jäätikkö ulottui kauas laaksoon, missä on pääte- ja reunamoreeneja merkkinä jäätikön pitempiaikaisesta paikallaan olosta.

Ruotsin eteläisin jäätikkö Helags-tunturilla on tyypillinen komerojäätikkö, josta jäljellä on enää vain pieni jääkaistale. Tuhansien vuosien aikana jäätikkö on kuluttanut komeron sileäksi 200 metriä korkeaksi seinämäksi.

Kebnekaisen Björlingsclasiär antaa havainnollis[illegible]kuvan siitä miten jäätikkö virtaa. Jäätikön sulamisalueella [illegible]jastunut pintamoreeni on siirtynyt kauemmaksi jäätikön k[illegible]stan nopeamman virtauksen ansiosta. Kuvan oikean reunan [illegible]uttaman voimakkaan kinostumisen vuoksi on pienehkö kaso[illegible]misalue.

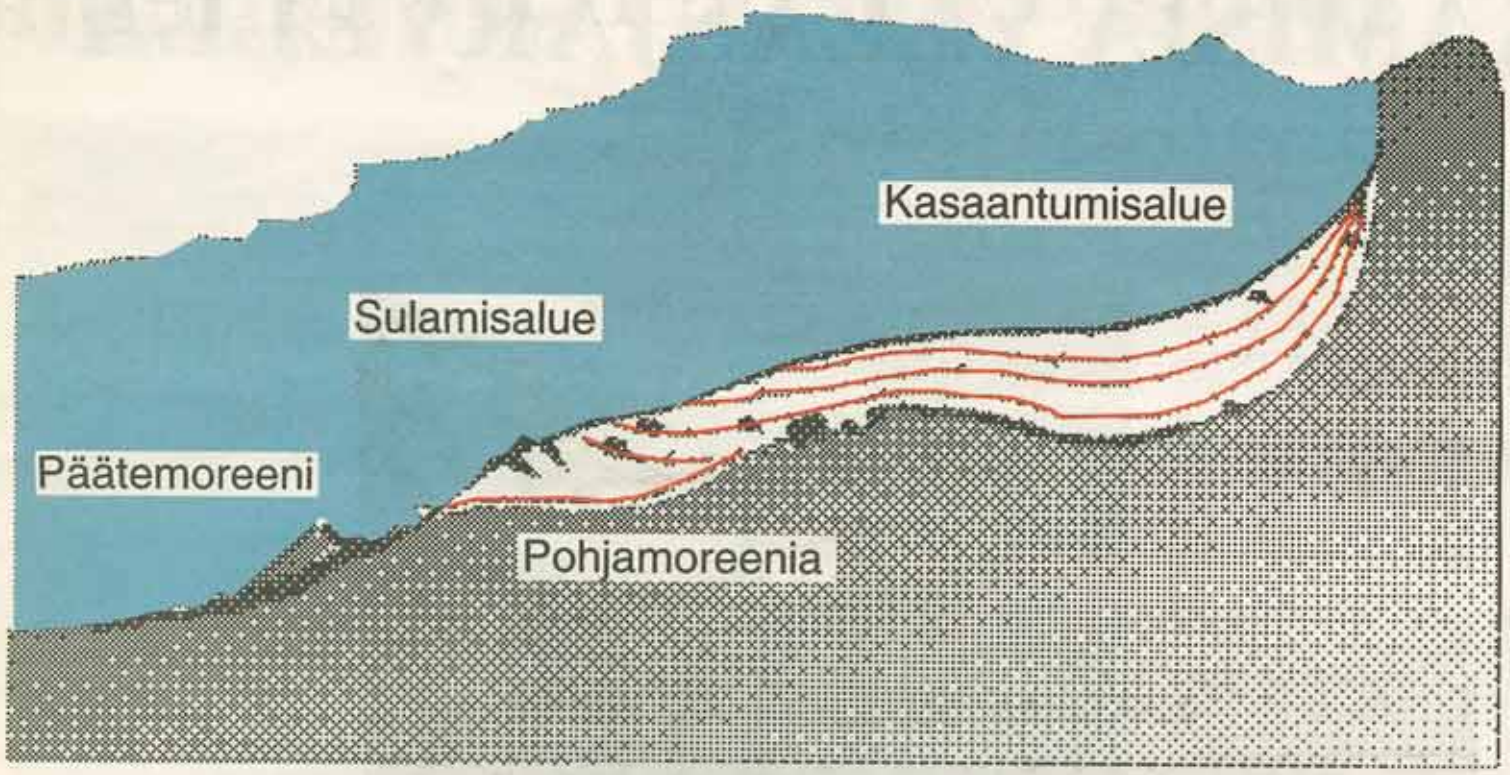
Jäätikkö elää

Jäätikkö alkaa muodostua, kun lunta kasaantuu tunturin suojanpuoleiseen komeroon enemmän kuin kesäaikana ehtii sulaa. Lumikasan kasvaessa puristuu alimpana olevat lumikiteet yhteen ja kitkan vaikutuksesta sulavat ja jäätyvät. Jääkerroksen saavuttaessa noin 60 metrin paksuuden, alkaa se painollaan työntää alimpia kerroksia liikkeelle. Jäätikkö alkaa valua komerosta pois, jopa korkean kynnyksen yli.

Jäätikön massan edelleen kasvaessa sen virtaus nopeutuu, jääkielekkeet laaksoissa saavat lisää mittaa ja jäätikön kulutus- sekä kuljetuskyky lisääntyvät. Virtaus on nopeinta keskellä, reunoilla kitka sekä kiinnijäätyneen hidastavat liikettä. Kynnyksen yli virratessaan sekä "ulkokurvissa" jäähän muodostuu railoja.

Vastaavasti notkelma sekä kurvin oikeneminen puristavat railoja kiinni. Jäätikön liiketeorian hallitseminen on jäätikkövaeltajalle ensiarvoisen tärkeä tieto turvallisen reitinvalinnan kannalta.

Jäätikkövirran nopeuteen vaikuttaa sitä ruokkivan emojäätikön massa sekä maaston kaltevuus. Nopeus voi olla päivässä vain muutamia senttejä tai jopa kymmeniä metriä. Huippu-

Jäätikön kielekkeen päässä paljastuu debris, joka on kulkeutunut jäätikön sisällä ties kuinka kaukaa. Jäätikön sulaessa kivet vyöryvät sen suulle, railoon tai jääkaivoon. Pienempi maa-aines kulkeutuu jäänpäällisen sulavesivirran mukana ja kerrostuu jäätikkökaivossa moreenikeoksi.

vuorilla tapahtui noin 60 vuotta sitten nopein jäätikön eteneminen, kun Negribreen -jäätikkö virtasi vajaassa vuodessa 12 kilometriä (n. 35 m/ pv , n. 1,5 cm/ tunnissa) .

Yksittäinen lumikide tekee jäätikössä mielenkiintoisen reitin. Kun lumikide putoaa komeron yläosan jäätikölle, painuu se päälle kasaantuvan massan vaikutuksesta kohti pohjaa. Satojen, jopa tuhansien vuosien jälkeen kide nousee jäätikön pinnalle lähellä sen suuta. Samanlaisen reitin kulkee komeron yläosasta jäätikölle pudonnut kivi.

Liikkuvan jäätikön ja maapohjan välissä on aina pieni vesikerros, johtuen massan aiheuttamasta kitkasta. Jäätikön päässä, sulamisalueella oleva kieleke on taas niin ohut ettei kitkaa synny ja kieleke on jäätynyt alustaansa kiinni. Tästä syystä jäätikön virtaus pyrkii ylöspäin suupuolellaan ja nostaa kuljettamansa moreeniaineksen ylös.

Jäätikön sisällä olevat kalliokohoutumat silottuvat virtaussuuntaa vasten olevilta sivuiltaan ja rapautuvat suojan puoleisilta sivuiltaan. Vastasivulla jäätikön paine kasvaa, muodostuu lämpöä ja voiteleva vesikerros. Jäätikkö liukuu kallion yli, kuljettaa mukanaan yksittäisiä kiviä, joista silokallioihin on jäänyt tyypilliset, virtaussuuntaa osoittavat urat. Suojan puolella paine vähenee ja vesikerros jäätyy, jolloin pakkasrapautuminen lohkoo kalliota. Tämä kiviaines kulkeutuu jäätikön mukana ja kerrostuu moreeniksi.

Jäätiköiltä virtaavat sulamisvedet lajittelevat maa-ainesta ja kuljettavat hienompaa ainesta pitkiä matkoja. Jotunheimissä Gjende-järvessä nähdään Memuru-joen muodostama delta.

Jääkauden merkkejä

Moreeni on jäätikkösyntyinen maalaji. Se on siis jäätikön irroittamaa, kuljettamaa sekä kerrostamaa maa-ainesta, ***debristä***. Jäätikköjokien kuljettama debris on pyöristynyttä, sitä pyöreämpää, mitä kauempaa se on kulkeutunut. Jäätikön pohjalle muodostuneen pohjamoreenin kiviaines on kulmikkaampaa ja alaosastaan uurteista. Jäätikkökuljetukseen joutuneen pitkänomaisen kiven pituusakseli asettuu jäätikön virtauksen suuntaisesti.

Tutkijat ovat erikseen nimenneet tyypillisiä moreenimuodostumia. ***Dumlinit*** ovat jäätikön virtaussuunnan mukaisia pitkulaisia pyöristyneitä kumpuja. Kuusamon länsipuolella on laaja kartoitettu dumlini-kenttä. ***Rogen-moreenissa*** on jäätikön virtaussuuntaan nähden poikittaisia harjanteita. Tämä on saanut nimensä Ruotsin Rogen-järven mukaan. Siellä valtavien kivilohkareiden peittämät harjanteet ja notkot luovat aivan uskomattoman sekavan labyrintin. Mielenkiintoista ja suositeltavaa retkeilymaastoa!

Kittilän Puljun kylän mukaan on nimetty ***Pulju- moreeneiksi*** lähistöllä esiintyvät kaarevat, puoliksi kraaterimaiset harjumuodostumat.

Selkeimpiä moreenimuodostumia ovat ***reuna-, pääte-, keski- ja sivumoreenit***. Ne näkyvät nykyisten pienehköjen jäätiköiden kylkiäisinä ja niitä tarkkailemalla voi päätellä jäätikön virtaussuunnat sekä reunan asemat.

Ruotsin ja Norjan rajalla Rogen- järven ja Femundsmarkan alue on mielenkiintoista retkeilyseutua, joka muistuttaa hieman Vätsärin aluetta Lapissa. Pienten järvien ja korkeiden harjanteiden labyrintissä, valtavien kivenlohkareiden lomassa voi eksyä helposti. Pyöristyneistä kivistä voi päätellä, että niitä on kuljetettu pitkät matkat.

Jäätikköjokien synnyttämät kerrostumamuodot, ***harjut***, ovat tunnetuimpia ja näkyvimpiä jääkauden jälkiä. Salpausselät ovat syntyneet jäätikköjokien jääkielekkeen eteen tuomasta maa-aineksesta. Enontekiöllä on kymmeniä kilometrejä pitkiä pohjoiseen ja koilliseen suuntautuvia korkeita ja kapeita harjuja, jotka ovat syntyneet jäätikön sisällä virtaavan joen kuljettamasta maa-aineksesta. Yksittäiset korkeat kumpareet, kuten Meekonvaaran moreenikeot ja Näkkälän suunnan Pirritievat, ovat syntyneet jäätikkökaivoon kerrostuneesta pintamoreenista.

Keski-Lapissa on ns. "jäänjakajavyöhykkeellä" harjuja, joissa tavanomainen harjuaines on peittynyt ***sulamismoreenilla***, ts. jäätikön pinnalta tulleella kulmikkaalla sekä lajittumattomalla debriksellä.

Mikäli jäätikköjoki on purkautunut vedenalaisesti, on sen suulle muodostunut ***delta***. Kaksi komeata delttaa näkyy Ruotsin puolella Kelottijärven ja Ropinsalmen välillä Kilpisjärvelle mentäessä.

Kuivan maan delta eli ***sanduri*** muodostuu jäätikköjoen purkautuessa kuivalle maalle vedenkoskemattomalle alueelle. Sandurissa moreeni on levinnyt ohueksi viuhkaksi laajalle alalle ja joki muodostaa kymmeniä, jopa satoja haaroja. Huippuvuorilla on lukuisia sandureita, jotka ovat helposti nähtävissä peitteettömässä maastossa. Ukselmakurun itäpuolella on myös eräänlainen sanduri. Se on muodostunut huuhtoutuneesta maa-aineksesta jääjärven purkautuessa " Pirunportista" läpi.

Lämpiminä kausina ovat sulamisvedet virranneet jäätiköiden reunoilla, johon ne ovat muodostaneet eri tasoille useita ***lieveuomia***. Tällaisia lieveuomia on esim. Kopsusselän etelärinteellä. Vaeltajalle uoman suuntaisesti kulkeminen, joko pohjalla tai harjanteella, on helppoa. Poikkimaihin kulkiessa joutuu kipuamaan ylös, alas jyrkkiä rinteitä. Kopsusselällä oikeassa uomassa kulkeminen voi viedä lähelle Tammakkolammen autiotupaa. Käsivarressa Tšoavttšesoaivin itärinteellä olen kokenut sumussa hiihtäessäni matalien lieveuomien "loputtoman" aallokkoisuuden.

Uusi jääkausi tulossa

Etelä-Suomen epävakaiset säät, lämpimät talvet ja runsaat sateet eivät oikein vakuuta uuden jääkauden tulosta. Mutta ilmaston lämpeneminen lisää sateita, jotka vuoristossa ja pohjoisessa satavat lumena. Alpeillakin eräät vuoristojäätiköt kasvavat ilmaston yleisestä lämpenemisestä huolimatta ja Lapissakin sataa ennätysmäisesti lunta.

Lumet eivät ehdi kesän aikana sulaa kokonaan ja lumenviipymäpaikkoihin, esim. tunturien pohjois- ja koillispuolille, kerääntyy talvella taas enemmän ja enemmän lunta. Vähitellen alkaa muodostua komerojäätiköjä sekä jääkenttiä, jotka massan lisääntyessä pyrkivät valumaan laaksoihin. Ilmasto kylmenee ja jäätiköiden paksuus kasvaa. Jääkielekkeet virtaavat entistä kauemmaksi ja laajemmalle alalle.

Uusi jääkausi on tulossa, mutta sehän ei ole meidän päänsärkymme.

Matti Rekola

KOHTAAMISIA YLLÄSJÄRVELLÄ

Melkein aina, minun Lapin retkiini tai muisteloihini liittyy tavalla tai toisella Aapo. Niin nytkin. Eipähän tuo niin suuri ilme ole, varmasti monen muunkin retkiä Aapo on vuosien varrella viitoittanut.

Olimme taas matkalla kohti pohjoista. Kuuntelimme kasetilta Lapin lauluja tunnelmaan pääsemiseksi, kuten aina ennenkin. Aapo kertoili retkistään. Hän muisteli matkaa vuonna 1977, jolloin hän osallistui Ilmavoimien majalla Lemmenjoella ns pelastautumisharjoituksiin. Hän järjesti matkansa siten, että kävi tervehtimässä pitkästä aikaa serkkuaan Aavasaksalla. Sieltä lähdettyään hän päätti poiketa, Karjalan poikia kun on, myös Karjalaisten majalla, jonka oli kuullut olevan Ylläsjärvellä.

Maja löytyi ja kahviossa hän yritti kysellä baarityöltä majan historiaa. "En minä vain tiiä semmoisesta, mutta käy kysäsemässä Hannekselta, se kyllä tietää. Asuu tuossa naapurissa kuusikkopuskan takana", puheli tyttö.

Ja Aapohan meni. Tervehti talon väkeä ja esitti asiansa, jolloin talon emäntä sanoi: "Kylhä mie siut tunnen. Miks' et tult tanssittammaa minnuu Teräväisen Ension häis, vaik mie uottelin koko illan"?

Arvata saattaa, että Aapokin yllättyi. Ensihämmennyksestä selvittyään hän alkoi kelata tapahtumia Sirkaksi esittäytyneen emännän kanssa. Ja aivan oikein, Aapon serkkutyttö oli naitu Kaukolan pitäjän toiselle kolkalle, jossa häät Teräväisen talossa kesällä 1943 vietettiin. Aapo oli jo silloin kuulema kova tanssimaan, mutta ilmeisesti yksi tyttö oli jäänyt tanssittamatta. Komea sotapoika oli kuitenkin jäänyt tytön mieleen.

Karjalaisten majan historia jäi hetkeksi taka-alalle, kun muisteltiin yhteisiä tuttuja ja tapahtumia siellä. Siinä kävi myös ilmi, miten karjalaisen evakkotytön ja lappilaisen pojan tiet yhtyivät. Hanneksenkin kotiväki oli ollut evakossa Lapin sodan aikana, mutta se ei jäänyt pysyväksi kuten Sirkan. Niin vain kävi, että Kaukolan tytöstä tuli isännäksi kotitaloonsa ryhtyneen Hannekseen emäntä.

Hannes oli puolestaan niin tyytyväinen emäntäänsä, että kiitollisuudesta koko Karjalan väestöä kohtaan lahjoitti puolen hehtaarin tontin Karjalan Liitolle majan rakentamista varten. Maja laajeni pikkuhiljaa ja Sirkka ja Hannes palvelivat turisteja majoittaen ja ruokkien. Yhdessäolo oli saumatonta. Taloon rakennettiin jopa lisäsiipi ruokailutilaksi.

Ylläksen etelärinteiden katselu saa kyyneleet nousemaan Sirkan silmiin.

Hilkka ja Aapo Varkaankurun luontopolulla.

Pyörähtämiseksi aiotusta vierailusta muodostui parituntinen raatailu, mutta matkaa kohti Lemmenjokea oli lähdettävä jatkamaan. – Näin kertoili Aapo matkalla pohjoiseen.

Tunturiladun 50-vuotisjuhlaan liittyen syksyllä vuonna 1996 teimme ruskaretken Ylläkselle. Asuimme lomaosakkeessa Ylläskartanon yläpuolella, Hilkka, Aapo ja minä. Viikon aikana teimme päiväretkiä ympäristöön. Autoakin käyttäen kävimme paikoissa, missä talvisaikaan ei ollut tullut käytyä. Tiistaina mm. kapusimme Kesänkitunturin huipulle, jossa julistimme Tunruriladun juhlasanomaa sumussa ja tihkusateessa. Lauantaiaamuna jatkoimme matkaa juhlasusiaisiin Raattamaan.

Kun Aapo viikolla kuuli, että emme olleet käyneet Ylläsjärven puolella, suuntasimme päiväretkemme myös sinne. Ylläsjärven Tunturihotelliksi laajentuneessa Karjalan Liiton majassa poikettuamme Aapo päätti käydä tervehtimässä Sirkkaa ja Hannesta. Me jäimme ulos odottamaan. Hetken päästä talon emäntä tuli rapulle ja huusi meidätkin sisälle. Oli kuulemma jo kahvipannu porisemassa.

Kun kolme Karjalan heimon jäsentä rupatteli, niin minulle jäi vain kuuntelijan osa. Sirkkaemäntä vieläkin Karjalan murretta viljellen kertoili tämän hetken tilanteesta. Hannes oli siirtynyt rajan taakse 8 vuotta sitten. Turisteja palvellaan pojan ja miniän kanssa, kylläkin jo hieman hellittäen. Käytössä on lähialueelle rakennettuja mökkejä jne. Ylläksen rinteiden raateleminen laskettelukäyttöön sensijaan tekee Sirkalle niin pahaa, ettei hän ole vuosiin voinut edes käydä tunturin juurella.

Kahvit juotuamme sain minäkin suunvuoron ja makustelin talon sukunimiä, jonka arvelin olevan lappilaista alkuperää. Kuului olevan naapurikylästä Kurtakosta lähtöisin. Kerroin myös, että olen tavannut tämän nimisen perheen. Kun Rovaniemelle muutettuani rakensin omakotitalon Saarenkylään, niin pari vuotta myöhemmin tämä perhe aloitti rakentamisen saman kadun varteen. Poikkesin joskus katsomassa rakennustyön edistymistä. Kerroin myös kuulleeni, että Kyösti-isäntä on nykyisin Lapin Yliopistossa apulaisprofessorina. "Onko hän kenties samaa sukua", kysyin. "On, hän on minun poikani", vastasi. talon emäntä. – Jotta pieni on tämä maailma.

Jos joku epäilee juttuni todenperäisyyttä, niin vakuutan, että aikoihin en ole kertonut tarinaa, jota ei ole tarvinnut väkevöittää lapinlisällä. Mikäkö on sitten tämä lappilainen sukunimi? Sen voitte halutessanne tarkistaa Ylläsjärven Tunturihotellin viereisen talon postilootasta.

Aaro Linna

KAUPPA AVOINNA

Niin arkena kuin sunnuntaina

Tilaukset puh. 014-610406, tai
os. Terttu Hokkanen Keskussair.tie 15 B 13 40600 JKL

Niin kerhoihin kuulumattomat kuin kuuluvatkin jäsenet, ottakaa yhteys allaolevien TL:n myyntitarvikkeiden tilausasioissa. Toimitus tapahtuu postitse tai sopimuksenmukaisesti. Toimituskulut lisätään laskuun. Tavaraa annetaan myös myyntitiliin.

Myyntiartikkeli	**á hinta**	**Viitenro**
Jäsenmerkki	10,-	123
Pinssi	10,-	136
Postikortit = kämpät 3 eril.	1,-	123
Eräretkeilyn perusteet	70,-	152
Balggis-polku	10,-	165
Juhlakuksa	70,-	204
Susimerkki	30,-	123
Susimerkki nauhalla (susimerkit vain susille)	40,-	123
Kämppien avain	500,-	107

Kämppien avaimen voi lunastaa kaksi (2) vuotta Tunturiladun jäsenenä ollut henkilö. Avainanomus on tehtävä TL:n johtokunnalle. Toimitus tapahtuu postiennakkona, karttojen, kämppäkorttien, käyttö- ja järjestyssääntöjen kera. Anomuskaavakkeita saa allekirjoittaneelta ja sihteeri Marita Maulalta.

HIEMAN VIELÄ MAKSUASIOITA

Tunturiladun pankkitili on PSP 800015-135331 ja tälle tilille maksetaan kaikki Tunturilatua koskevat maksut, myös uusien jäsenien jäsenmaksut tarpeellisin tiedoin (mm. osoite välttämämätön) paitsi ns. "vanhat jäsenet" maksavat aina jäsenmaksunsa PSP:n jäsenmaksujen keräilytilille/TL, joka on jäsenmaksukortissa viitenumeroineen. Uudet jäsenet eivät voi maksaa tälle tilille.

KÄMPPIEN = KIINTEISTÖJEN KÄYTTÖMAKSUT

Näitä maksuja suorittaessa on toivottavaa käyttää kämppien viitenumeroita. Tällöin ei tarvitse laittaa muita merkintöjä esim. kämpän nimeä. Viitteellinen maksusuoritus on paljon halvempi pankkikuluilta ja näin säästö on vuodessa huomattava pankkikuluissa. Kämpillä on edelleen rahalippaat, joihin voi suorittaa myös johtokunnan esittämän minimimaksun 20,-/vrk/hlö.

Kämppien viitenumerot ovat:	Susikyrö	505
	Susi-Talas	602
	Susi-Kiisa	709

Ottakaa yhteyksiä!
Hyvää kevättä ja kesää kaikille! **Terttu Hokkanen**

Kärrikaltion eläimet

Kavtsi vuokrasi syksyllä 1974 Inkoon Gårdsbölen kylästä Alkärr nimisen pientilan. Se on Inkoon ja Karjaan rajalla oleva Bråtan (raivio) nimisen peltoaukion ainoa asuttu rakennus. Aukion aikaisemmalle omistajalle kuuluvat pellot oli jo vuosikausia vuokrattu eräälle lähistön maanviljelijälle, joka kulki niillä vain silloin, kun viljeleminen vaati. Vaikka alue on vain n 400 m Jorvaksentiestä etelään, oli se melkein erämaata, ympärillään Västankvarnin Länsi-Uudenmaan ruotsinkielisten maatalouskoulujen vanhat kuusimetsät.

Liekö ollut ensimmäinen talkoopäivä ja hetki, jolloin talkoolaisjoukko oli kaikki sisällä, kun joku idänpuolen huoneesta kiljaisi "Hirviä! ". Ja peltoaukiolla noin 300 metrin päässä söi upea hirvipari, ristimme ne Hiidenhirviksi, sillä ne olivat melkein talon kokoisia ! Uros oli uljas lapiohirvi. Näimme ne kolmen vuoden aikana usein, ja kerran satuin todistajaksi tapaukseen, jollaisesta en ole koskaan kuullut. Olin yksin viikonloppua. Isolla uroksella oli kolme eukkoa, tuo suuri Hiidenhirvi, keskikokoinen ja pieni. Hirvillä oli aivan Karjaan rajalla reitti pellon yli ja edelleen poikki Jorvaksentien . Klo 8 sunnuntaiaamuna *näin ukon ja keskimmäisen* eukon kulkevan pellon poikki kohti radan pohjoispuolella olevaa viljelysaukiota . Klo 10 ne söivät pellon reunalla olevan ladon luona. Jostakin syystä niille tuntui tulevan erimielisyyttä. Ne nousivat molemmat takajaloilleen ja hosuivat toisiaan etujaloilla. Tätä kesti ehkä pari minuuttia ja se päättyi niin, että uroshirvi katosi parinkymmenen metrin päässä olevaan ikimetsään.

Se oli tuskin hävinnyt näkyvistä, kun paikalle syöksyi haaremin emäntä, tuo suuri Hiidenhirvinaaras. Se hyökkäsi keskimmäisen eukon kimppuun, ja taas sohittiin toinen toistaan etujaloilla. Keskimmäinen hirvinaaras tuntui olevan tahallaan alakynnessä. Lopuksi se pakeni peltoaukion yli suuri naaras takaa-ajajana, ja katosi rytisten metsään. Iso naaras jäi ylpeänä karsimaan koivuja pellon reunaan. Ja minä surin, ettei ollut kaitafilmikameraa ja kauko-objektiivia, sillä niistä olisi saanut tosi uljaan kuvasarjan.

Olen useita kertoja yrittänyt soittaa Luontoiltaan, mutta en ole onnistunut. Mieleni tekisi kysyä, onko tarpeetonta inhimillistämistä arvella, että kyseessä oli mustasukkaisuusdraama. Ukko valitti haareminsa pääemännälle, että häntä oli kohdeltu huonosti !

Vuokrakautemme alkuvuosina oli suurin meikäläisten näkemä hirvilauma 14 eläintä. Minä hiihdin eräänä pitkäperjantaina kuuden hirven laumaan pahki. Ja viime joulukautena Kärrissä näimme kaksi naarasta, niiden vasat ja laumaan liittyneen uroksen. Hirviähän on kovasti harvennettu, mutta aina niitä näyttää riittävän.

Kokojärjestyksessä seuraava eläin on valkohäntäpeura, toiselta nimeltään Laukon peura . Se on paljon arempi kuin hirvi ja vielä enemmän yöeläin. En ollut koskaan nähnyt sellaista. Eräänä keväisenä iltana kulki ruohoista traktoritietä "meidän" palstamme sivulla omituinen eläin. Siro kaunis suurikorvainen pää, mutta paksu ja raskas ruumis ohuiden jalkojen varassa. Väri oli leijonan vaaleanruskea. En keksinyt muuta kuin että se oli pitkälle tiineenä oleva naaras. Kun talon ympärillä ei näkynyt minkäänlaista liikettä, se söi kaikessa rauhassa edellä mainitun ladon luona melkein tunnin. Sittemmin niitä näkyi usein. Suurin näkemäni määrä oli kuusi. Peura vaihtaa väriä talveksi. Se on kauniin vaaleanharmaa. Naapuri, Nåtanäs, varaa heiniä pellolta kesäisin peurojen talviruuaksi. Eläinperhehän on vieras meille, se on kotoisin eteläisemmiltä leveysasteilta eikä selviä talvesta ilman ruokintaa. Eränä keväänä eräs "kermikkä", nuori peura, piti tapanaan kulkea talon ja navetan välistä. Sain siitä hyviä kuvia, sillä se ei nähtävästi laisinkaan tuntenut ihminen nimistä eläintä!

Etelän puolella olevalla moreenikunnaalla oli suuri määrä aukkoja, jotka oli kaivanut yksinäinen mäyrävaari. Metsästäjät vainoavat mäyrää, joka heidän mukaansa syö maassa pesivien kanalintujen munat ja poikaset. Osuimme eräänä syksynä traktoritielle sytytetyn nuotion jäänteille. Sen ympärille oli jätetty kananmunan kuoria ja jugurttipurkkeja. Huolimattomia metsästäjiä noituillen keräsimme ne ja hautasimme kivenkoloon. Kun jonkin matkan päässä pistäydyimme katsomaan lähintä mäyrävaarin luolansuuta, oli siinä poltettu oksia, ja näin oli kuulemma tehty kahdeksalla aukolla. Naapurimme kertoman mukaan niitä oli kuitenkin 12, joten vanha vaari hävisi tiehensä jostakin niistä naureskellen partaansa. Eräs meikäläinen näki eräänä iltana itse alueen omistajan. Löysimme kerran myös erään maakimalaisen pesän, jonka se oli kaivanut esiin ja syönyt kennoista suurimman osan.

Kului jälleen aikaa, ja eräänä sunnuntaiaamuna klo 7 kampasin tukkaani kamarin eteläisen ikkunan luona, kun aivan lähellä taloa, omenapuiden välissä, seisoi kettu. Oletin sen tuijottavan minua lasin läpi ja jähmetyin paikalleni. Se oli kuitenkin saanut ropistetuksi teertä, joka oli painautunut talon kivijalan suojaan ja alkoi valittaa surkeasti. Löin ikkunaan pelottaakseni kettua, mutta eihän se ollut milläänkään. Juoksin ulos, mutta ennen kuin ehdin lähellekään, oli teeri parka menossa pitkin peltoa. Se ei jaksanut lentää kuin kolmisenkymmentä metriä kerrallaan. Kettu haki sitä kahtaanne juosten, ja kun ne peltoaukean toisella puolen hävisivät metsään, oli kettu miltei teeren pyrstösulissa kiinni. Se sai varmasti hyvän paistin, ja ehkä niin oli paras.

Seuraavana tai ehkä ennen kahta viimeksi mainittua on puhuttava supikoirasta. Sehän kuuluu kumma kyllä näätäeläimiin, niin että tuo sana koira sen nimessä on täysin väärä. Mikäli olemme päässeet selville, on se alkanut asustaa mäyrävaarin käytäväverkostossa, ja möyrityistä muurahaispesistä päätellen on tämä vuorostaan muuttanut viimeiseen pystyssä seisovaan ikimetsään kämpästämme länteen. Supikoiran jälkiä näkyy hiekkatiellämme harva se päivä. Sen jälki on hennompi kuin ketun ja terävien varpaiden merkit erittäin selviä. Se kulkee tietä kuin parempikin itseoikeutettu tienkäyttäjä. Se samoin kuin mäyräkin nukkuu talviunta, mutta suojasäällä, kuten toissatalvena, se voi nousta tassuttelemaan hangelle kevätpuolella.

Toinen verenhimoinen peto on villiminkki. Niitä sai eräs paikkakuntalainen parissa kuukaudessa yli 20 loukuilla.

Ilveksen jäljet näkyivät ennen roudan tuloa selvästi tiellämme eräänä viikonloppuna marraskuussa. Lieneekö sen syytä, että jäniksiä tuntuu olevan huomattavasti vähemmän kuin aiemmin. Joulun ja uudenvuoden hiihtoreitin varrella näimme vain yhdet jäljet, ja edellisvuonna oli jäniksillä suorastaan kovia polkuja metsän reunassa.

Ennen kuin hirvi- ja peurakannan suurharvennus alkoi viime vuosikymmenen lopulla, oli ratavierussa talvella selvät polut kullakin eläinlajilla erikseen. Hirvet, peurat ja jänikset ylittivät kukin radan omia vakiopolkujaan.

Ruotsinkielisen luontoillan mukaan sattuu kaikkien kolmen myyrälajin, pelto-, metsä- ja maamyyrän huippuvuosi joka kahdenneksikymmenenneksi vuodeksi, joka oli viime vuonna. Metsätaimikoissa istuu metsämyyrä männyn lumilakin alla ja syö latvan, peltomyyrä varren lumen alta ja maamyyrä juuret. Vesimyyräkin kulkee pitkiä matkoja ja lisää omat pillomuksensa kolmen muun lajin ohella. Metsähiiri lienee suorastaan enkeli näihin verrattuna, vaikka se heti kylmän tultua änkeääkin kämppään lämmittelemään tai muuten suojaan.

Toissatalvena näimme lumessa oudot jäljet, joita pitkän tutkimisen jälkeen pidimme hillerin jälkinä. Niissä oli joka jäljen päällä piikkimäinen reikä, kuin ranskalaisten korkeitten korkojen, ja hillerillähän on korkealla oleva viimeinen varvas. Hilleri lienee syypää siihen, että kotimainen kantaeläin vesikko on todennäköisesti kuollut sukupuuttoon. Hilleri on syönyt sen ruuan, sitä pidetään syynä tähän.

Oman eloisan lisänsä antavat linnut. Uljain niistä oli vanha merikotka, jota eräässä viime vuosikymmenen lumisateessa ihailin kämpän ikkunasta neljännestunnin sen istuessa ylväänä sähköpylvään päässä. Huuhkaja pesii lähistöllä, ja sen kumea huuto viime maaliskuussa sai meidät seisomaan kuistilla iltaisin. Erilaisia haukkoja on myös, hiirihaukka pesii ikimetsässä, kanahaukkoja on nähty, vuosi sitten kesällä vei varpushaukka mustarastaan, ja parina syksynä leijaili iso haukka pitkin peltoaukiota määräaikaiskierroksensa hipoen ruohonlatvoja. Emme oikein päässeet perille, oliko kyseessä sini- vaiko ruskosuohaukka. Se vietti peltoaukeallamme toista kuukautta. Viime vuosina sitä ei ole enää näkynyt.

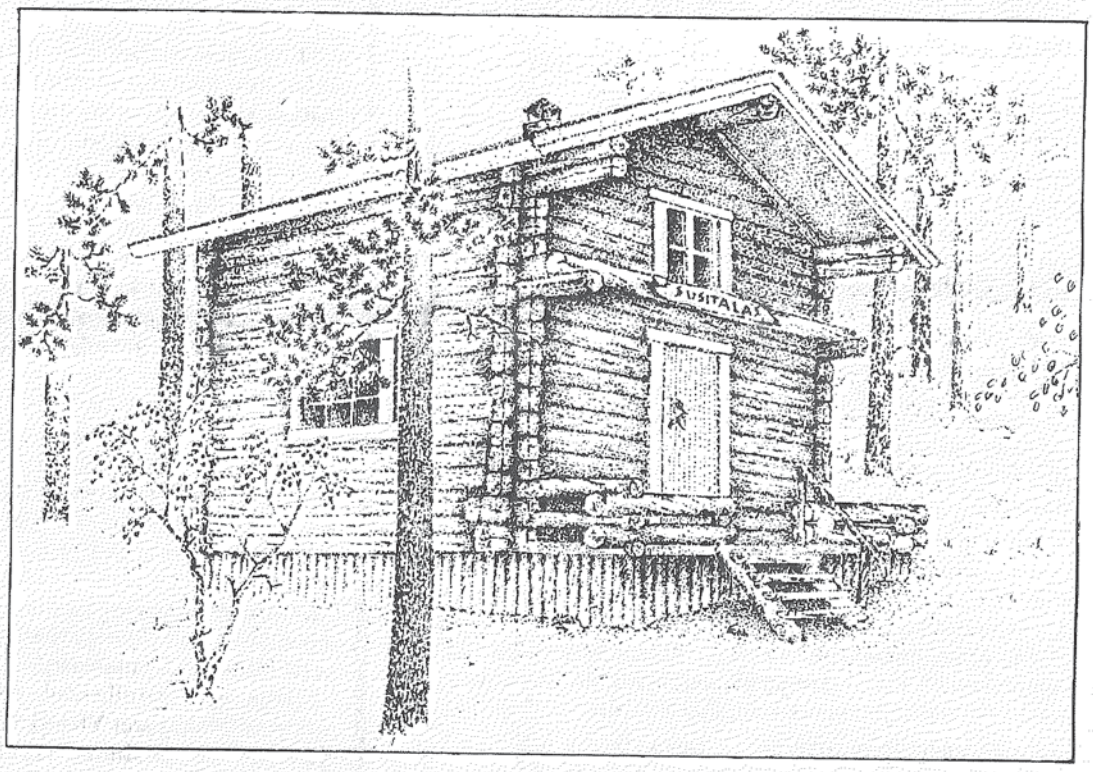
Korppikanta on lisääntynyt, niitä näkyi hirvijahdin aikaan kerrankin 19 yhtä aikaa. Olivat kai löytäneet hirvestäjien jättämät sisälmykset. Isommista linnuista pesii lehtokurppa säännöllisesti noin kilometrin päässä, kurjet naapurikylän alueella, ja palokärki kuikuttaa harva se päivä.

Pikkulintuja on paljon. Töyhtötiaista oli aikaisemmin runsaastikin, mutta viime vuonna ei niitä sattunut näkemään. Hömötiaiset ja talitintit ovat jokapäiväisiä vieraita ruokintapaikallamme, samoin käpytikkapariskunta. Pienin tikkalintumme, käenpiika, kiljuu toukokuussa taukoamatonta yksitoikkoista kiljuntaansa, se on todellinen aivokuumekiljuja. Se myös pesii parissa pöntössämme.

Viime syksyn uutuus oli lumikko, joka kierteli kämpän ympärillä. Näimme sen jäljet viime vuoden talvella, kun se oli kuljettanut saalista koloonsa ja tämän häntä oli piirtänyt selvän puolikaaren tasavälein lumikon jälkirivin vierelle.

Se sokeri pohjalla on vielä toistaiseksi kokematta. Etelään Kärrikaltiosta, lounaaseen ja länteen ulottuvat Fagervikin kartanon yli 3000 ha:n maat. Siellä olisi viime kesänä nähty itse otso. "Meidän" lähialueellamme on viime kesästä lähtien tehty pari jätöslöytöä, jotka tuskin voivat olla minkään muun eläimen jättämiä. Mutta varovainen se veikko osaa olla!

Maire Kalanti 1987

SUSITALAS -aiheisia kortteja
voit tilata s. 10 ohjeiden mukaan, samalla tuet yhdistystä.

MUISTIKUVIA POHJOISKALOTTIREITILTÄ
väliltä Abisko-Kilpisjärvi

Olkapäitä kolottaa, jalat rikki, on kylmä ja sataa, tuuli riepoo telttaa, näkkärit ja rakkolaastarit loppu, polku yhtä kivikkoa.

Ympärillä autius, lumen huiputtamat vuoret, syksyn punertama varpu kurkistaa kivikosta. Laskeva aurinko korostaa ruskan värejä. Sopuli poseeraa kameralle, lämmin tuulenvire hyväilee. Kuljen hiljaa kuunnellen haistellen ja katsellen. Tavoitteemme Saana jo näkyy.

Ja taas ensi kesänä juostaan tunturissa ylös ja alas niin kuin poro ikään. Tässä lainaus vaelluksella mukana olleen Juhani Hakalan muistiinpanoista.

Suomen Matkailuliitto järjesti elokuussa 1997 pohjoiskalotti-vaelluksen välille Abisko-Kilpisjärvi. Vaellusmatkaa tuolle välille tulee 186 kilometriä, jos koko välin vaeltaa, suurimmalle osalle tuolloin mukana olleista 160 kilometriä. Bussimme, jolla Abiskoon menimme, jätti meidät suoraan polun alkuun ja patikointimatka lyhenee vielä Käsivarren päässä, jos käyttää laivareittiä. Vaellus liittyi SML:N 110-vuotisjuhlallisuuksiin kolmen valtakunnan rajapyykillä "Röösetillä".

Alueen kattavaksi kartaksi käy norjalainen Indre Troms (1:100 000). Vaellus kulki kämppien kautta: Lappjorhytta-Gaskashytta-Vuomahytta-Dividalshytta-Daertahytta-Rostahytta-Pältsastugan. Kartta ei ole hyvä, sillä maaston muodot eivät siitä helposti paljastu. Korkeuskäyrät ovat 30 metrin välein. Kartan teksti on pientä, ilman kompassin suurennuslasia ei lukeminen hämärässä onnistu. Kannattaakin kysellä 1:50 000 karttoja, joita alueelta löytyy. Tällaisia karttoja tarvitsee mukaan kuusi kappaletta.

Vaellukseen osallistui kaiken kaikkiaan 33 henkilöä. Aikaa kyseisen välin koluamiseen oli Äänekosken Kiehiset ry:n vastaava porukanvetäjä Juhani Siik varannut vajaan kaksi viikkoa, mikä teki päivää kohden vajaan viidentoista kilometrin urakan.

Porukka jaettiin neljään eri ryhmään ja nämä vielä kolmen hengen ruokakuntiin. Olin ruotsinkielentaitoisessa ryhmässä, mikä ei vaelluskohdetta ajatellen ollut lainkaan huono asia. Jos en jotain asiaa ymmärtänyt, kyllä se kerrottiin suomeksikin. Det är mycket bättre än vara med kuksa någonstans männyn juurella.

Juhani Siik oli tehnyt retkeä varten ruokalistaehdotelman, jota varmasti ennen lähtöä tarkasti tutkittiin, Ruoasta ei saa tinkiä, sillä kävi ilmi, ettei tuolla reitillä muonavarojen täydentäminen ole missään mahdollista. Altevatnin länsipään kylässä Innsetissä ei ole kauppaa. Kolmen hengen ruokakunnassamme huolellisen suunnittelun ansiosta muonitus pääosin toimi.

Lainaan tähän edelleen Juhani Hakalan tekstiä hänen muistiinpanoistaan: "Reitin kuvailua. Alueella sataa paljon. Reitti on muutenkin vetistä, sillä vuolaittenkin purojen ylityksiä runsaasti. Kaikki sillat eivät ole välttämättä paikoillaan. Elokuun lopussa reitistä selviää kuivin jaloin, jos omistaa polveen asti ulottuvat saappaat tai kahluusuojat. Vaelluskengilläkin pärjäsi, kun kahlasi joet ilman kenkiä.

Tuuli on välillä raju, mutta onneksi koko matkan myötäinen, Atlantilta päin tuleva. Maasto on pääasiassa avotunturia, mutta myös koivikoista saa nauttia ja kivikoista kärsiä.

Reitti on vaativa. Se kulkee jatkuvasti tunturien yli 600-900 metrin korkeudessa. Jalat täytyy olla voimissaan ja kunnossa. Näin pitkällä vaelluksella ja raskaalla rinkalla monilla oli teippejä varpaissa ja putki polvessa. Kunnon rakkolaastari ja putken muotoinen polviside ovat välttämättömiä painonlisiä.

Ruotsin puolella polku on hyvin merkitty. Tosin alussa Torniojärven päässä punainen on kulunutta, mutta polku-ura on selvä. Norjan puolella suosittelen polkua vain kokeneille kulkijoille. Opasteet ovat sattumanvaraisia ja välillä olemattomia. Uraa ei tunturissa aina näy tai uria on liikaa kun porotkin niitä tallaa. Norjasta löytämämme vanhan sammaloituneen reittimerkin ajattelimme lähettää muinaistieteelliseen museoon. - Kännykkä ei alueella toimi, eikä siellä ollut hätäpuhelimia. - Vaellus näillä korkeuksilla on varusteurheilua. Lämpötila pyöri kymmenen asteen vaiheilla, tosin parina yönä oli pakkasta. Varusteiden tulee olla lämpimät, tuulen ja sateenpitävät."

Tällä vaelluksella ryhmänvetäjillä oli mukanaan avaimet Nor-

Där är det: Pältsan!

Osa Matkailuliittolaisten porukasta juhlistamassa tapahtumaa 30. 8. 1997

jan puolen kämppiin, jotenka kuivattelemaan varusteita pääsi. Hytassa yöpyminen kuitenkin maksoi, matkailuliittolaiset pääsevät puoleen hintaan, 60 Norjan kruunua, mutta jos olet ulkopuolisena vieraana, hinta on sama. Hytat ovat erinomaisesti varustetut kaasukeittimineen, astioineen ja vuodevaatteineen. Polttopuitakin käymissäni kämpissä näytti löytyvän.

Pääosin pyrimme yöpymään teltoissa. Vatsatautitapausten takia, jotka ovat kahden viikon vaelluksella enemmän sääntö kuin poikkeus, on kämppien käyttömahdollisuus tarpeellinen asia. Tuttuja oli käynyt aikaisemmalla viikolla Rostahytalla. Hyvin kuvailevan ohjeen saattoi lukea kämpän päiväkirjasta: "Kalle ja Maukka, muistakaa vaihtaa puhtaat kalsarit viimeistään tällä kämpällä".

Sitten jotain varusteista, joita 33 vaeltajan porukka käytti. Suurimmalla osalla oli vaelluskengät, joita suosittelen, mutta muutama vaelsi saappaissakin. Vaellussauvat olivat lähes kaikilla, itse en (vielä) niitä käyttänyt, koska tekniikka pitää opetella. Niistä on erinomainen apu jyrkässä nousuvaiheessa ja kaltevassa rinteessä. Eron vaeltamisen sujuvuuteen huomasi siinä. Erilaisia telttamalleja löytyi isossa porukassa, nyt oli mahdollisuus seurata niiden käyttäytymistä kovassa tuulessa.

Vaelluksen parhaana vinkkinä on soijarouheen käyttö kuivatun jauhelihan korvikkeena. Idea on Juhani Siikin. Luontaistuote-kaupoissa myytävä soijapihvipussi ei Juhanin mukaan ole kovin maittava retkiruoka. Hänen kokeilunsa rouheen kanssa erilaisten kuivattujen pataruokien, pussikeittojen ym. kanssa olivat hyvät. Ja jos rouhetta haluaa käyttää, on tumma, paahdettu versio kuivatun jauhelihan asemesta sopivin. Kokeilin rouhetta ennen tätä vaellusta Hammastunturin kairassa ja totesin sen käyttökelpoiseksi. Joitain ruokavihjeitä voi rouheruoan valmistuksesta saada suurimpien kauppaketjujen luontaistuotemyymälöistä.

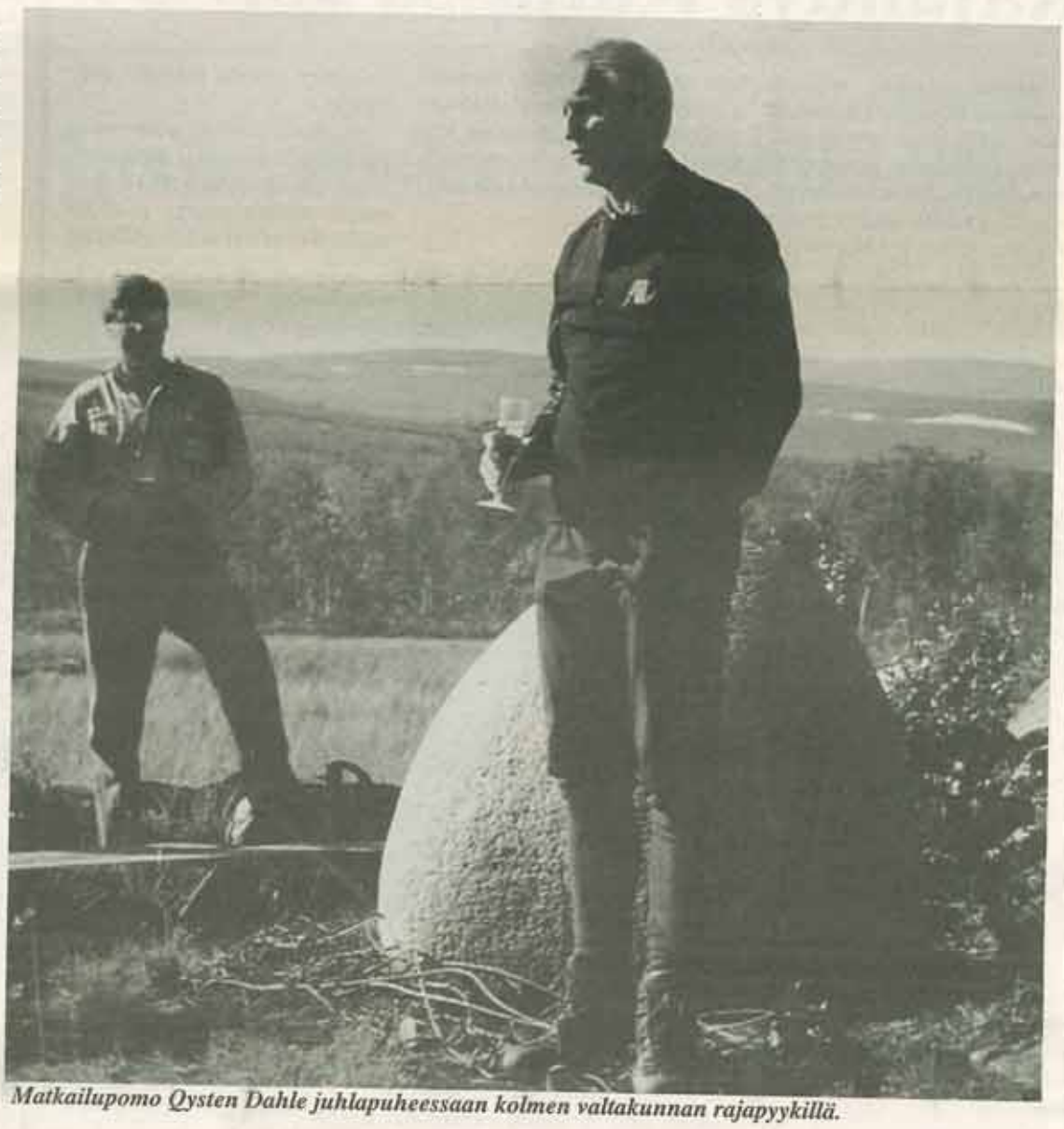
Kolmen valtakunnan rajapyykillä, jonka lähettyvillä eräät lupasivat hoitaa pyykitkin, oli

Pältsatuvan lähellä oleva putous on myös nähtävä.

Tromssalaispojat tarjosivat ryhmällemme Dividalenissa paistettua kalaa ja kahvia.

Matkailupomo Qysten Dahle juhlapuheessaan kolmen valtakunnan rajapyykillä.

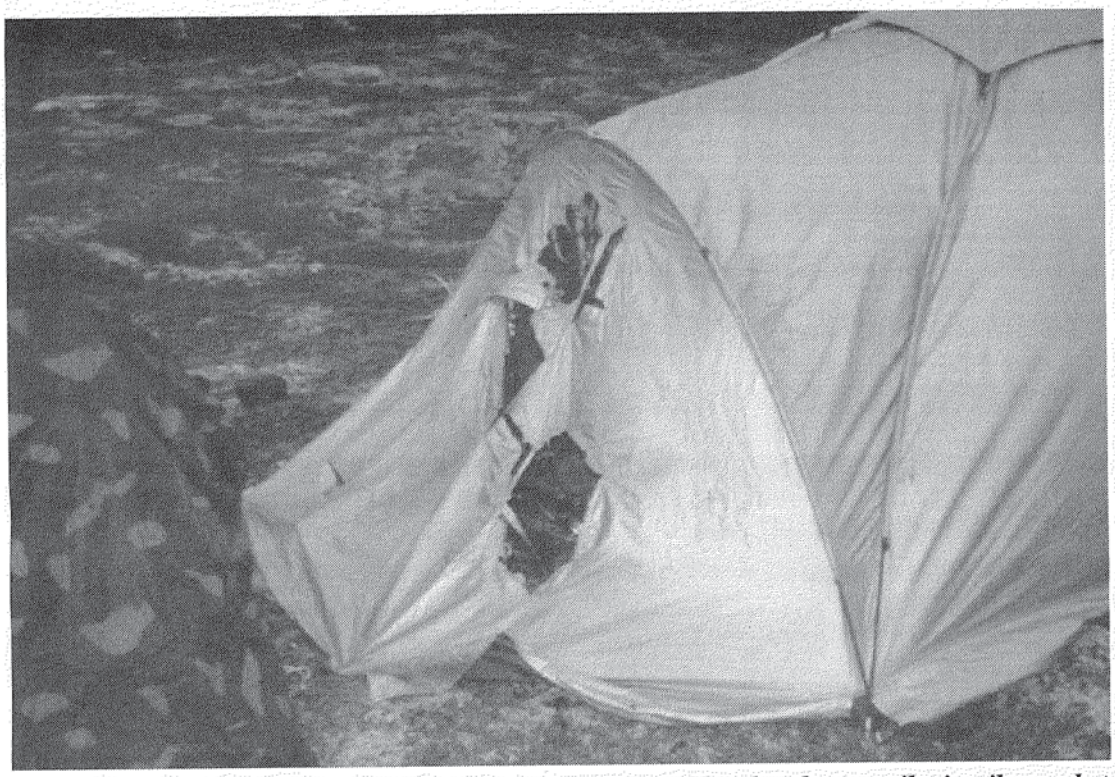
Ryhmienvetäjät kuvassa vasemmalta: Kirsti Klemola, Enni Levanto, Juhani Siik ja Jarkko Setälä.

reissun huipentuma. Toimenkuvaus oli semmoinen, että norjalaiset työstivät 2,5 tonnin painoisen kiven teksteineen, ruotsalaiset käyttivät helikopteria sen kuljettamiseksi asiaankuuluvalle paikalleen ja suomalaiset marssivat yli tuntureiden. Sitä hienoa pohjoismaista yhteistyötä.

Tuo kahden ja puolen tonnin painoinen kivi on Tromssan läheltä ja on oheisissa kuvissa. Viisi vuotta sitten Norjan, Ruotsin ja Suomen valtakuntien päämiehet ja puolisot vaelsivat tälle kohdin tunturien keskellä ja avasivat tämän 800 kilometriä pitkän reitin.

Suomen Matkailuliittohan täytti viime vuonna 110 vuotta. Ja SML käy tämän kalottireitin läpi kokonaan tulevina vuosina. Tänä vuonna vaelletaan väli Abisko-Nikkaluokta. Ajankohta on heinäkuu 18-26. päivinä. Matkanjärjestäjänä on Lapinkävijäyhdistys Kiehiset r. y. Ilmoittautumisia voi kysyä Juhani Siikiltä puhelin 050-5263 336. Vaellus on tarkoitettu kaikille tossunkuluttajille, mutta lähtijämäärä on 35 jalkaparia. Tarkoitus on, että mukaanlähtijät korostavat entistä enemmän yhdessäoloa kuitenkaan kenenkään yksityisyyden kärsimättä. Lopuksi kaikille varusteluetteloon korjaus: Jeesusteippiä kannattaa hankkia, se on vaeltajan ystävä. Sitä voi yrittää hakea apteekistakin. Voi kokeilla kirkkoherranvirastoakin, mutta se on vain tuo ilmastointiteippi!

Teksti: **Juhani Hakala** ja **Mauri Kanninen**
Kuvat: Mauri Kanninen

Korkea liekki sulatti teltan apsiidiin kaksi n. 30 cm. reikää. Sisäteltan katon nailoniset ilma-aukot sulivat.

Kolbman 30v. juhlavaellus 18-24.7-97: Näinkin voi käydä

Räjähdys Ruijassa 23.7-97

Aamulla erittäin voimakas puuskainen tuuli herätti meidät aikaisin, aloin valmistaa aamiaista. Kiersin Trangian kaasupolttimoon täyden priimuskaasupullon (325g) kiinni. Asetin pullon pystyyn n. 10 cm. syvään maassa olevaan koloon.Pullo jäi itsestäni katsoen keittimen taakse. Keitin puuroa ja mustikkakeittoa. Laite toimi mielestäni moitteettomasti joskin hitaasti,kylmästä ilmasta johtuen. Syötyämme sytytin keittimen uudelleen keittääkseni vettä.

Istuin sisäteltassa odottelemassa veden kiehumista. Huomioni herätti keittimen voimistunut ääni, samassa kaasuliekki leimahti niin korkeaksi, että teltan apsiidin katto suli keittimen kohdalta. Kävin keittimeen kiinni ja heitin sen ulos apsiidin oviaukosta, joka oli osittain auki. Silloin räjähti, paineaalto tuprautti sammalta ja multaa päälleni. Keittimen alaosa ja poltin lensivät oviaukosta vasemmalle muutamia metrejä, kahvipannu ja keittimen yläosa oikealle noin metrin.

Keittimen alaosa muotoutui räjähdyksessä käyttökelvottomaksi.

Kaasupulloa ei etsinnöistä huolimatta löytynyt. Keittimen alaosa rutistui käyttökelvottomaksi poltin repeytyi, siinä oli kiinni letkua vajaa 10 cm.Teltan apsiidiin suli kaksi n. 30 cm. reikää, sisäteltan katon nailoniset ilma-aukot sulivat.

Itse sain vasemman käteni kahteen sormeen iskun voimasta mustelmat ja otsaani pienen palojäljen. Katajainen matkasauvani, joka oli ulkona teltan vieressä sai myös osuman, siitä lohkesi n. 3cm. levyinen lastu. Painavan repun, huonon sään ja järkytyksen yhteisvaikutuksen seurauksena päätin jättää rikkoutuneet osat ja hautasin ne kivikkoon.

Ruijan Räjäyttäjä alias

Pirjo Sinilehto

Käpykeitin ja paloturvallisuus

Tunturilatu-lehden viime numerossa oli Mauri Kannisen juttu "käpykeittimestä", jossa käpyjen, tikkujen yms. kiinteän polttoaineen palamista tehostetaan paristokäyttöisellä tuulettimella. Etevä peli sinänsä, mutta sananen tällaisen keittimen paloturvallisuudesta on paikallaan.

Saatuani Internetin keskustelupalstalta tietää tehdastekoisen "käpykeittimen" Sierra Zip Stoven olemassaolosta innostuin siitä niin paljon, että tilasin sen postimyynnistä Amerikasta ja tein pienen testinkin Erä-lehteen (nro 8/96). Minua innosti testaamiseen ennen kaikkea ajatus siitä, että tällainen keitin antaisi mahdollisuuden jättää tavanomainen keitin polttoainepulloineen kotiin myös kulovaroituksen aikana. Painonsäästö olisi melkoinen, painaahan Sierra-keitin vain puoli kiloa, eikä polttoainetta tarvitse kanniskella lainkaan.

Heti tuoreeltaan esittelin keitintä eräälle Metsähallituksen johtajalle kysyen hänen mielipidettään sen käytöstä kulovaroituksen vallitessa – en ollut itsekään ehtinyt vielä kertaakaan kokeilla vehjettä. Olimme yhdessä sitä mieltä, että toki keitintä voisi turvallisesti käyttää, koska risut ja männynkävyt palavat metallisessa pöntössä. Kokeiltuani Sierra-keitintä tulin ehdottomasti toisiin ajatuksiin: heti kytkettyäni tuulettimen päälle löivät keittimestä melkein puolimetriset lieskat. Härveli osoittautui suorastaan uskomattoman tehokkaaksi: hurjat liekit nuolivat kattilaa joka puolelta, ja alkuvalmistelujen jälkeen käpykeitin pärjäsi nopeutensa puolesta mille vain korkeamman teknologian keittimelle. Mutta paloturvallisuus ei ole läheskään nestemäistä polttoainetta käyttävien keittimien luokkaa.

Mielestäni tällainen käpykeitin on laissa mainittu "nuotioon verattava avotuli", jota ei saa metsäpalovaroituksen aikana (eikä muutoinkaan luvatta toisen maalla) käyttää. Toki metallipöntössä palava tuli on nuotiota paloturvallisempi, mutta jokainen voi itse päätellä, kuinka paloturvallista on polttaa moista tehoroihua – polttoaineesta riippuen mahdollisine kipinäsuihkuineen – rutikuivassa kesäisessä metsässä.

Maurin jutussa mainitun omatekoisen keittimen tapaan myös Sierra-keitin on rakenteeltaan aika hempula. Varjopuolena on mainittava myös sen sähköisten osien täysin olematon kosteussuojaus, joka rajoittaa keittimen käyttöä Suomen ilmastossa. Sierra-keitin oli siis ennakkoodotuksiani paljon tehokkaampi, mutta sillä ei vakaan käsitykseni mukaan ole käyttöä kulovaroitusaikana. Ja kuten tunnettua, kulovaroitus saattaa olla monin paikoin voimassa hyvinkin suuren osan kesästä.

Juhana Häme

Oy Primus Ab/RP

REKLAMAATIO

Ruijassa tapahtunut Trangia räjähdys, jossa tuotteemme on ollut mukana. Meillä ei ole muuta aineistoa kuin kirje ja valokuva. Tarkoituksena on löytää selitys tapahtuneelle.

LAITE

Reklamaatio koskee Trangia kaasupoltinta, jossa oli tuotteemme 2204 (kertakäyttösäiliö 325g).

TUTKIMUKSET JA TULOKSET

Koska meillä on ainoastaan liitteenä oleva kirje, syytä on mahdotonta selvittää. Voimme vain esittää olettamuksia siitä, mitä on tapahtunut. Keitintä oli käytetty juuri äskettäin ja se oli toiminut silloin hyvin. Käyttäjä sytytti sen uudelleen keittääkseen vettä. Kun hän odotti veden kiehumista, hän kuuli keittimestä ääntä, joka on voinut johtua: A. Säiliö kuumeni jostain syystä, jonka myötä sekä paine ja kulutus kohosivat. Säiliö on saattanut kaatua ja nojata keitintä vasten. B. Keittimessä tai letkussa on ollut kaasuvuoto, jolloin liekit ovat leimahtaneet. Tämä on aika epätodennäköinen vaihtoehto. Käyttäjä on heittänyt keittimen ulos ja se on räjähtänyt. On hieman epäselvää, kuinka nopeasti se on tapahtunut. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että miltei välittömästi. Se lienee kuitenkin epätodennäköistä. Silloin säiliö olisi ollut hyvin kuuma, kun hän on ottanut siitä kiinni. Paloiko säiliön ympärillä liekit ennen räjähtämistä?

JOHTOPÄÄTÖS

Räjähdyksen syy jää selvittämättä, koska yksiselitteistä aiheuttajaa ei löydy.

HYVÄ MUISTAA KAASUKEITINTÄ KÄYTETTÄESSÄ

Tarkista letkun tiiviys saippualiuoksella. Varmista, ettei säiliö missään tapauksessa ole liian lähellä keitintä ja sen liekkiä. Varastoi kaasusäiliöt huolella, ettei niihin tule kolhuja. Älä koskaan jätä toiminnassa olevaa keitintä vailla valvontaa.

Lars Ledin Primus Ab,
Solna laadunvalvonta

HEIKHAN PÄTKÄT

AiunUula

Kanssaihmiset

Edesmenneeltä sedältään Aiun Uula oli perinyt komean sudennahkaisen turkin. Kun Uula eräänä pakkaspäivänä kulki turkissaan kirkonkylän raitilla, tuli häntä vastaan pari luontoaktivistia. Toinen näistä lausui kaverilleen riittävän kovaäänisesti, jotta vastaantulijakin kuuli:

– Minkähän onnettoman otuksen on pitänyt kuolla, jotta ukko on saanut turkin ylleen ?

– Nah, setäin hääty kuolla, paljasti Uula.

Kirkonkylän raitilla tuli muuan outo mies Aiun Uulaa vastaan ja kysyi tältä tietä kansakoululle.

– Nah, menehän sie tästä ensteks vasemphan kätteen ja sitte vielä oikialle, ni jo näkkyyp kovlu, opasti Uula.

– Sinä et taidakaan tuntea minua, sanoi itsetietoinen vieras. Minä olen se kuuluisa saarnamies joka pidän herätyskokouksia maakunnassa. Tule sinäkin sinne koululle tänä iltana, niin minä vuorostani neuvon sinulle tien taivasten valtakuntaan.

– Nah, enpä tota tiijä, epäili Uula, et sie lövtänny ite ees kovlulhe.

TUNTURILADUN KESÄPÄIVÄT

RYMÄTTYLÄN KUNSTENNIEMESSÄ 14.–16.8.1998

VANHA TAMMI - JA PÄHKINÄPUUALUE.
ULJAS MERELLINEN YMPÄRISTÖ
TULE KOKEMAAN AINUTLAATUISTA SAARISTOMAISEMAA

Perjantai 14.8.
17.00 Leiriportit avataan, leiriytyminen, sauna
18.00- 21.00 iltapala kokohoitopaketin ottaneille
18.00- 20.00 Naantalin Kultarantaan voi tutustua ilman opastusta, maksutta.

Lauantai 15.8.
07.30 - 08.30 Aamupala
09.00 lähtö opastetulle kierrokselle Kultarantaan hinta 20,- / henk.
11.00 Ruokailu (lounas)
12.00 Avajaiset, viirin nosto
13.00 Vapaa-ajan toimintaa = seikkailurata, bounderointia, ulkopelejä, kajakkeja käytössä 10 kpl, suunnistusrata, tasapainokilpailu, saunomista ym....
16.00 Ruokailu (päivällinen)
19.30 LOGIN 20 V-JUHLA, puhe, ansiomerkkien jako, tervehdykset, juhlakahvit, musiikkia, iltanuotio ja mukavaa yhdessäoloa

Sunnuntai 16.8.
07.30 - 08.30 Aamupala
09.30 Leirijumalanpalvelus
10.00 kilpailujen ja arpajaisten palkintojenjako
11.00 Ruokailu
12.00 Viirinlasku ja lähtölaulu

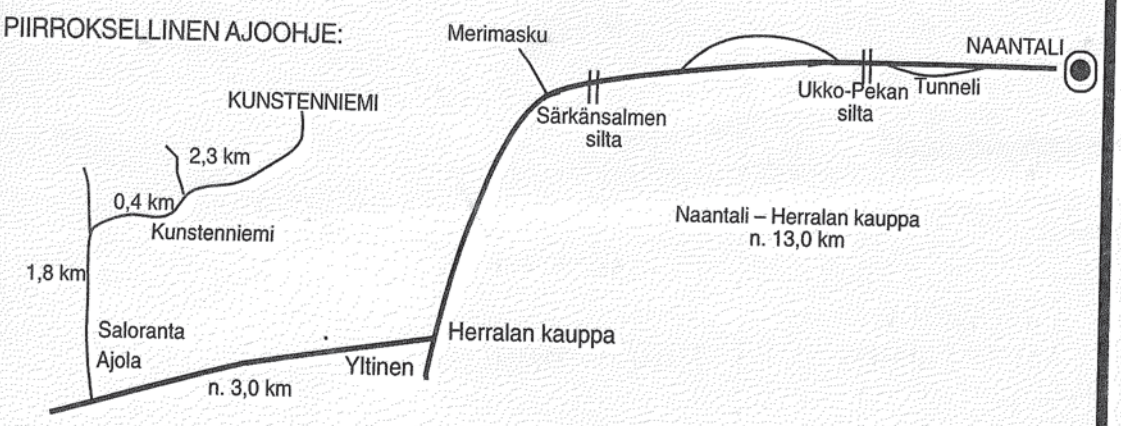
Osallistumismaksu 20,-/ henk. sis. juhlakahvin. saunan ja telttapaikan

MAJOITUS- JA RUOKAILUMAHDOLLISUUDET:
2 vrk:n pe - su kokohoitopaketti yhteensä 200,- sis. perj. iltapalan, la - su aamupalan ja lounaat, sekä la - päivällinen ja yöpymiset. 1 vrk:n hoitopaketti 150,-, sis. la - lounas ja päivällinen, yöpyminen, su - aamiainen jo lounas. Ns. puolen vrk:n hoitopaketti 75,- sis. la - päivällinen, yöpyminen, su - aamiainen

MAJOITTEISSA ON SAUNAT, WC, SUIHKU, KEITTIÖ, LAVERIKERROSSÄNGYT, JOISSA ON PATJAT JA PEITTEET, MUKAAN OMAT LAKANAT. MAJOITUSTILAA REILUSTI YLI 100 HENGELLE

AJO-OHJE: Naantalista Rymättyläntietä n. 13 km, tulee vastaan Herralan kauppa, jonka jälkeen viitta oikealle YLTINEN ajetaan n. 3 km , viitta oikealle AJOLA, SALORANTA, KUNSTENNIEMI, ajetaan n. 1,8 km , viitta oikealle KUNSTENNIEMI, ajetaan 0,4 km, viitta oikealle KUNSTENNIEMI ajetaan n. 2,3 km ja ollaan perillä KUNSTENNIEMESSÄ. Turusta Kunstenniemeen on n. 35 km, kuljetustarpeista sovitaan junalla ja busseilla kulkevien kanssa.

PIIRROKSELLINEN AJOOHJE:

ILMOITTAUTUMISET JA TIEDUSTELUT 02.08. mennessä
Paula Jukala puh. 02-2517116, 049 - 820167
Tapani Paavola puh. 02- 4697119, 049- 107053

TERVETULOA KESÄPÄIVILLE MERELLISESSÄ YMPÄRISTÖSSÄ, UU-UU-UU-UU

Tunturikerho Logi

RETKIMUISTIO

1998

16.5.	Kustavin meriretki
6.-13.6.	Suomi Meloo-kanoottiviesti, Kiuruvesi-Kouvola
26.-28.6.	Suomen Ladun leiripäivät, Seinäjoki
14.-16.8.	Kesäpäivät Login isännöiminä
20.-23.8.	Erävaelluksen SM-kilpailut, Muonio
29.8-5.9.	Ovtsin kerhoviikko Susi-Kiisalla
5.-12.9.	Njealljen kerhoviikko Susi-Kiisalla
5.-12.9.	Kuovzan kerhoviikko Susi-Talaksella
12.-19.9.	Login kerhoviikko Susi-Kiisalla
12.-19.9.	Vihttan kerhoviikko Susi-Talaksella
2.-4.10.	Okta isännöi susiaiset ja syyskokouksen Ristijärven Saukkovaaralla

Tunturiladun Susiaiset ja syyskokous

pidetään Saukkovaaran laskettelukeskuksessa
Ristijärvellä 2. - 4. 10. 1998

Tapahtumapaikkana on Ristijärven Saukkovaaran laella sijaitseva laskettelukeskus, jossa löytyy sekä sisämajoitustilaa että hyviä telttapaikkoja. Matkaa Kajaanista Kuusamoon päin on 45 km. Laskettelukeskuksesta on saatavana edullisia ruokapalveluja. Ruokailujen ja majoittumisen hinnoista sekä ohjelmasta kerrotaan tarkemmin kesäkuussa kerhoille lähetettävässä kerhokirjeessä ja Tunturilatu-lehdessä 3/1998. Susien vihkijänoidan laavu sijaitsee Saukkovaaran laella, mistä avautuu sinihämyinen maisema pohjoiseen yli Ristijärven kirkonkylän. Toiveittemme mukaisesti täysikuu peilautuu alhaalla näkyvissä järvissä ja luo taruhohtoisen tunnelman susiaisiin. Viime syksynä Saukkovaaralta löytyi erinomaisen paljon suppilovahveroita - etsivä löytää niitä myös Susiaisten aikoihin. Lisätietoja saatte Raimo Pahkalalta 08-637009 ja Anja Mustoselta 08-627946.

Kustavin meriretki kutsuu

Perinteinen Kustavin luontoretki toteutetaan 16.5. Lähtö Kustavin Laupusista klo 7 ja paluu rantaan noin klo 17, Sääoloista riippuen retki suuntautuu Kustavin - Iniön saaristoon ja maissa käymme isommilla saarilla katsomassa kevään edistymistä. Retken hinta on 80 mk/hlö, lapset 40 mk. Tervetuloa saamaan väriä kasvoihin. Ilmoittautumiset 8.5. mennessä puh. 02 - 841 4418 / Karlin. Tule katsomaan saariston kevättä, haahkojen mouruamista, vanhaa kulttuuria jne.

Retkelle Saamenmaahan

Lähde mukaan historiaa ja kulttuuria pursuavalle retkelle Saamenmaahan 7.- 14.6.1998. Tarkempia tietoja saat Suomen Ladun toimistosta Päivi Purolalta, puh. 09 - 170 078. Retken vetäjänä on Raija Hentman.

Login ruskaviikolle

Login bussi Susi-Kiisalle lähtee Turusta I 1 .9. klo 19 ja kulkee reittiä Turku-Huittinen-Tampere-Jyväskylä ... Susi-Kiisa. Paluu Turkuun 20.9. Matkan hinta on 700 mk. Sitovat ilmoittautumiset 16.8.mennessä puh. 02-432 2734 / Christer Forsberg. Motto: Juhlavuoden syksyläkin käymme tunturissa.

LOGIN BUSSI

Login bussilla susiaisiin OKTAN maisemiin pe 2.10.1998 reittiä Turku-Huittinen-Tampere-Jyväskylä-Kuopio-Ristijärven Saukkovaara ja sunnuntaina takaisin. Mukavaa matkaseuraa odotellen - olkaapa yhteydessä !

Tunturikerho Logi

Retkeilyä Helsingin rautatieasemalla

Elämme Suomen Ladun 60-vuotisjuhlavuotta ja sen näyttävin suurelle yleisölle suunnattu tapahtuma oli Helsingin rautatieasemalla 28.1.-10.02.1998 toteutettu juhlanäyttely. Sen rakentamisvastuu oli Tunturiladulla, jonka Tunturikerho Kavtsi paikallisena kerhona toteutti. Esittelijöinä toimivat pääkaupunkiseudun latuyhdistysten edustajat, joilla oli samalla tilaisuus tiedottaa omasta toiminnastaan yleisölle, joka otti näyttelyn ja sen sanoman erittäin myönteisesti vastaan.

Erityisesti heitä kiinnosti akvaarioon rakennetun retkeilijäin leirin normaali elämä ruuanlaittoineen, varusteiden korjaamisineen ja monenlaisine muine toimineen. Näyttelystä saivat lukuisat latutoiminnasta kiinnostuneet runsaasti asiatietoa. Muutamat meistä "aseman lapsista" yöpyivätkin akvaariossa ja se oli sekä kokemus että elämys muisteltaessa hyvin valvottua yötä.

Akvaarioon oli istutettu metsikkö aidoista joulukuusista ja männyistä. Maasto oli muodostettu puun kuorikkeesta ja täydennetty normaalilla pintakasvillisuudella. Purokin lorisi laavun vieressä. Näyttelytila oli jaettu kolmeen osaan. Toisessa päädyssä oli historiallinen osa, jossa oikeaoppisessa havulaavussa oli näytteillä vuosisadan alun retkeilijöiden, mm Kaarina Karin ja Anni Collanin, varusteita, entisten presidenttien suksia ym. Luonnollisesti laavun eteen oli rakennettu rakotuli. Keskellä oli retkeilijöiden leiri nuotionpohjineen ja sen ympärillä tapahtui yleisöä entinen kiinnostaneet toimet kullanhuuhdonta mukaan lukien. Toiseen päätyyn oli asetettu näytteille nykyajan retkivarusteita, melontavälineitä myöten.

Käytännössä näyttely toimi siten, että akvaarion ulkopuolella olevat esittelijät toimivat "yleisönpalvelijoina", kertoen heille latutoiminnasta ja näyttelyn tarkoituksesta, sisälläolijoiden viettäessä leirielämää nuotion ympärillä.

Kösä

Rakennusmiehet laavun teossa. Kuvat: Kyösti Lamminjoki

Retkeläisiä nuotiolla akvaariossa 8.2.98. Vasemmalta Kalevi, Veikko, Mirva, Marjatta ja Tuure.

Mitähän siellä leirissä oikein tapahtuu???

Mirva lennättää lettua. Kuva: Marjatta Varis.

Eila ja Vappu. Iloisia ilmeitä 9.2.98 akvaariossa vietetyn yön jälkeen ja Mika Myllylän kultamitalikahvit.